

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirdet-
tésnél olcsóbb. Nyit-
társ 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Reformáljuk gazdasági egyesületünket.

I.

gasdasági egyesület: praktikus célok megvalósítására alakul. E célok: egyrészt a talaj okos kihasználása, másrészt a termékek lehető értékesítése. A többi tenni valók, mint alcélok vagy eszközök, ama két főcélnak alárendelendők.

Világos ennélfogva, hogy minden gazdasági egyesületnek kettős feladata

vagy. Az egyik az, hogy működési körének talajviszonyait tanulmányozza; a területén sikerrel természetesen növényeket és gabnaféléket a közönséggel megismertesse; azok célszerű kezelési módját, részint leírás, részint előmutatás után terjessze; a másik feladata az, hogy ezen termékeknek értékesítési vagy felhasználási módjáról a gazdaközönséget állandóan tájékozza.

Mindkét feladat oly természetű, hogy az egyesület központjának, illetőleg szellemi vezéreinek a tagokkal való folytonos érintkezését feltételezi. Mert százezrek számára öntudatosan kitűzött és csak összevágó munkálkodás útján megvalósítható célt másképpen, mint egyöntetű munkálkodással, megközelíteni nem lehet, annál kevésbé elérni.

Olyannak kell az egyesületnek lennie, mint egy jól fegyverezett tábor.

Maradjunk csak e hasonlatnál!

A tábor élén álló vezérparancsnok lenne: az egyesület elnöke; annak szárnysegédeit, szaktanácsosait pótolná első sorban és kötelességszerűleg az evégre tartott fizetéses titkár, másodsorban mindazok, akik akár gazdasági üzemünk egyes ágainak tökélyesítését tollukkal népszerűen és gyakorlatilag megbeszélni, akár a főntebb megjelölt feladatnak valamely más — tetszés szerinti — téren való megoldásához a közönségnek könnyen kezelhető szellemi kulcsot nyújtani, kedvet és hivatást éreznek.

Azontúl — hogy folytassuk a hasonlatot — minden tábor kellő számú rész egészekre van osztva, u. m. dandárookra, ezredekre, századokra, szakaszokra.

És ez a része a hasonlatnak az, melyre mi ezennel fősúlyt fektetünk.

Osztassék föl a megye, három természetes közlekedési vonalnak szerint, három gazdasági körre: dunapartira, tiszapartira és középsőre — a budapest-zimonyi vasút hosszában.

Az elsőnek székhelye legyen Zombor, a másodiké Zenta, a harmadiké Szabadka.

Ezen belül alkottassék a vidékek politikai, torgalmi, talajjegységi stb. összetartozandósága szerint annyi fiók, ahány célszerűnek látszik. Ilyen helyek volnának: Baja, Ujvidék, Ó-Kanizsa, Temerin és a tizenhárom szolgabíróság székhelye: Szántova, Almás, Apatin, Ó-Szivac, Bács, Palanka, Ó-Futak, Kula, Topolya, Zenta, Ó-Becse, Titel, Zsablya.

Ezáltal mindjárt húsz kisebb-nagyobb központ keletkezne.

Minden fióknak megvolna a maga elnöke és titkára, akik a saját körükben az ő különleges viszonyaikat tanulmányoznák s azoknak okszerű javításán közreműkölnének.

Minden ilyen fiók csinálna magának évenként, vagy akár időszakonként, munkaprogrammot s a központhoz úgy annak megtestesítésé iránt tett lépéseiről, mint akadályairól, majd utólag sikeréről jelentést tenne, illetőleg ha megakad valamiben, tanácsot kérne. Az evvel járó írásbeli és kísérleti teendőket a három körnek mozgó titkárai, mint lehetőleg szakértők végeznék. — Természetes, hogy csak a tiszparti és középső körnek számára kellene új titkárról gondoskodni; mert a központi titkár, aki írás szerint Zomborban székel, a dunaparti kört maga is elláthatná.

Ezen gépezetnek működési menete világos. A fiókok tevékenységének gyeplűszárai a központi elnök kezében futnának össze: viszont a központ minden munkássága szétfutna a körök és fiókok számos csatornáján a tagok közé.

Igy azután csakugyan olyan lenne az egyesület, mint egy élő test, mely minden részének fájdalmát és örömét egész teljében érezni és osztani.

A központban — Zomborban, mint a megye székhelyén — öt szakosztály alakulna, melyeknek ügyköre így oszlanék meg:

1. Földművelés (gabona, takarmány, kereskedelmi növények).
2. Baromtyenyésztés, méhészet, selymészet.
3. Szőlőszet, borászat.
4. Kertészet és fatenyésztés.
5. Gazdasági gépészet és iparüzés.

Ezen központi szakosztályok a fiókoktól beérkező ügydarabok minősége, pontossága és sürgőssége szerint felváltva tartanának üléseket, de szeptembertől márciusig, midőn a nagy munka szünetel, mindenesetre havonként egyet.

Megyei rendes közgyűlések alkalmával, még pedig az előző nap esti óráiban, évnegyedes teljes közgyűlések tartatnának, melyek elé a fontosabb és itt részenként föl nem sorolható ügydarabok kerülének.

A körök jelentősége és intenzitása csekélyebb lenne, amennyiben nem indítványozás és vezetés, hanem csak szemléltetés, előmutatás és némileg ellenőrzés volna a dolguk. Ugyanis a kör elnök gondoskodnék arról, hogy a titkár lehetőleg minden körbeli községet évenként kétszer — tavaszkor és télen — meglátogasson; ott az illető fiók elnökével, vagy legalább az ott helyi választmányi taggal magát a község gazdasági viszonyai felől tájékoztassa és a községre akkor leghasznosabbnak látszó tárgyról vagy gyakorlati — előmutató — vagy népszerű elméleti előadást tartson, még pedig olyan és annyiféle nyelven, amint az szükséges. A kör elnök dolga személyes buzgalma, a gazdasági egyesület érdekeinek okos terjesztésére és kivált a titkár látogatásairól szóló referádák pontos ellenőrzésére, valamint a titkárnak adandó eljárás utasítások legcélravivőbb formulálására szorítkozni. Egy körre esnék körülbelül negyven község, ami 80 látogatást feltételezne.

A fiókok ismét alkotnának a maguk körében annyi szakosztályt, amennyire helyi viszonyaiknál és tagjaik foglalkozásánál fogva szükségük van. Minden tag egy, vagy több tetszés szerinti szakosztályba iratkoznék be, kiki abba, a melyekben kedve vagy gyakorlata szerint magát leghasznosabban értékesítheti.

A fiókok elnökei azt a szerepet vinnék a gazdasági egyesület körében, melyet a jegyzők játszanak a közigazgatás gépezetében. Ők volnának községük és vidékük gazdasági életének toronyórái; ők vezetnék a helyi érdekek parancsolta értekezleteket; ők küldenék a központhoz a melléjük választott jegyző segítségével fogalmazott jelentéseket; ők hajtánák végre a központ rendeleteit; ők tájékoznák a kör elnököt az iránt, melyik községben miről tárgyaljon a mozgó titkár; ők volnának a szakosztályi ülések elnökei.

Ezen tervet által elérhető volna két fontos eredmény: Először, hogy a gazdasági egyesület szorosabb érdekkörébe vonatnék minden jóra való, törekvő gazda. Másodsor, a megye minden részén, minden fiók körében pezsgene amennyi-annyi élet. Hogy e pezsgés egyetemes legyen; hogy az egyik fiók a másiknak viselt dolgairól tudjon; hogy a nyilvánosságra hozatal a vetélyszenvet nevelje, a tévelségtől elretentésen: okvetlenül kellene, hogy a központ valamely értesítőt adjon ki, időhöz és terjedelemben nem kötve. Ez persze minden tagnak ingyen, vagy nagyon csekély díjért járna s ha lehet, helyi érdekű gazdasági cikkeket, tanácsokat ismertetések is közölne; vagy legalább gondoskodnának az elnökségek, hogy valamelyik megyei lap hivatalos közlönyük legyen.

Ez a tervet épenséggel nem komplikált,

sőt ügyszólván másolata a dívó katonai és állami szervezeteknek. Most már tehát talán nincs egyéb hátra, mint egy következő cikkben az életbeléptetés mikéntjét megbeszélni, s a némi aggodalmakat eloszlatni.

A Czirfusz-jubileum.

Sok ily ünnepélyt láttunk már. Kevesebb hivatalos és magán buzgókodás nem előzött meg egyet sem; több siker, mélyebb bensőség, egyetemesebb helyeslés, sokoldalú részvétel, osztatlan lelkesedés így nem koronázott meg egyet sem. És ez nagy becsületére válik megyénknek, annak a megyének, melyet újabb fővárosi fitymálások a kultur érdekek iránti közöny gyanújának akartak kitenni. Epen ezért ennek leírásánál tartózkodunk minden színészettől; nem vállalkozunk még azon hálás szerepre sem, hogy a színpad előtt lefolyt ünnepélynek közvetlen hatását részletezzük. Sőt szokásunk ellenére a legnagyobb fokú materializmus tanúsítására szánók el magunkat.

Azért tesszük ezt, mert olvasóink között alig van olyan, aki ezen jubileumos világban hasonló alkalmat át ne élt volna s így a közbélyek és szokások kitételek mellőzésével, magának az ünnepélynek sovánnyá vázából is képes lesz mindenki tiszta képet alkotni magának ezen ünnepélyről. F. hó 11-én este és 12-én a reggeli vonattal számtalan idegen érkezett városunkba. Az e napon lefolyt közigazgatási bizottsági ülésből indult ki az ünnepeltet érdeklő tisztelegések sora. Főispánunk, mint e bizottság elnöke, az ülés elején a következő beszédet mondotta:

Tekintetes közigazgatási bizottság!

Alig mult el egy hónapja, hogy a t. bizottság egyik érdemes tagjának szolgálati jubileumát ünnepeltük, már ma ismét hasonló ünnepet ülünk.

Ünnepeljük azon férfiú tanügyi működésének 30 éves jubileumát, ki habár nem e megye szülötte, de a megye irányában több érdemeket szerzett, mint annak sok fia.

Czirfusz Ferenc kir. tanácsos tanfelügyelő ur 30 éven át különböző alkalmazásokban, de mindig a tanügyi terén, és mindig szeretett anyamegyénkben lakadatlan szorgalommal, erélylyel és hivatása iránti lelkesedéssel működött.

A közéletben jelenleg e megyében szerepet játszó férfiak legtöbbje benne tiszteli azon férfiút, ki őket a tudományok esarnokába bevettette, azokat velük megkedveltette, és azokban őket kiképezte.

A megye területén működő néptanítók benne tisztelik bölcs vezérüket, gyámolítójukat, ki őket rögös pályájukon tanácsával támogatja, és ki minden úton-módon helyzetük javításán fáradozik.

Mi pedig uraim tiszteljük benne azon egyik érdemes tagtársunkat, ki a magas kormány által hat év előtt a megye tanügyének élére állítva, azóta fáradhatlan buzgalommal és kitartással a népnevelés felvirágoztatásán szép sikerrel fáradozik; ki bennünket a közigazgatás eme fontos ágában szakavatott javaslataival útba igazít, és ki higgadt, tapintatos és beszeretreméltó modorával mindnyájunk szeretetét és becsületét érdemelte ki.

Meg vagyok győződve, hogy a t. bizottság mindannyi tagja velem együtt érez, midőn azt kívánom, hogy szeretve tisztelt tagtársunkat Czirfusz Ferenc kir. tanácsos tanfelügyelő urat a mindenható hazánk és megyénk javára, a megye népnevelési ügyének felvirágoztatására és mindnyájunk örömére még igen igen sokáig éltesse.

Ülés után a jubilians lekísértetett a megye nagytermébe, ahol a tisztelgő küldöttségeket is fogadta. Mikor kitünt, mily számtalan oldalról készültek az ovációra, lehetőleg csoportosították a küldöttségeket.

E nagy sokadalom az oka annak, hogy a megjelent, de másokhoz csatolt kisebb küldöttségek pontos jegyzékeért jót nem állhatunk. Akiket kifelejténék, azokat e hiba fölismeretével jövőre fogjuk megemlíteni.

A tisztelgő bizottságok följegyeztük sorrendje, megközelítőleg e következő volt:

1. A megyei tisztikar. Szónoka Schmausz Endre alispán.
2. Zombor város küldöttsége, élén a polgármesterrel.
3. Baja város küldöttsége vezetve Dr. Ivánovits Pál által, aki remek szép beszéde végén a jubiliansnak a következő emléksorokat nyújtotta át:

10558. sz.
kig 1882.

Baja város tanácsától.

Nagyszázas úr!

Kiváló örömünkre szolgált értesülnünk, hogy Nagyságodnak a közoktatás terén munkásan betöltött

30 ik szolgálati éve alkalmából több tanítványa és tisztelője e jubiláris napot f. hó 12-én ünnepélyesen óhajta megülni; mert mi azon önző hitben élünk, hogy az őszinte elismerés örökzöld koszorújából, melyekkel Nagyságod homlokát övezzék, egy levél bennünket is illet; hogy a szeretet élető napjából, mely nagyságodat körülveszi, egy parányi sugár hozzánk is átlövell. Hisz mi annyira megszoktuk már Nagyságodat a miénknek tartani, ki életének legszebb férfi korát itt töltötte Baján, kinek áldásdús működése eredményével itt mindenütt találkozunk, ki még most is folyton a legéberebb figyelemmel és páratlan jóakarattal kísér városunk nemcsak köznevelési érdekeit, de tetteleg előmozdítja annak anyagi és szellemi előhaladását is, kitől bennünket — bár távol van tőlünk — tér mégsem választ el, és kit mi méltán városunk egyik büszkeségének tekintünk.

Fogadjá Nagyságod 30 éves jubileuma alkalmából e város tanácsa és közönsége részéről a leghívebb ragaszkodás és szeretet nyilváníását, és hallgassa meg a Gondviselés azon forró óhaját, hogy Nagyságodat a tanügyi felvirágzására, a haza javára és városunk díszére az emberi kor legvégső határáig tartsa meg!

Baján, 1882. október hó 10-én.

A város közönsége nevében:

Drescher Ede,
polgármester.

4. A különféle felekezeti papság. Fejér Gyula zombori apát-plébános vezetése alatt.

5. A zombori állami főgimnázium tanári kar nevében Radies György igazgató tolmácsolta a kollegiális tisztelet és öröm érzelmeit.

6. A szabadkai állami tanítóképződe küldöttségét Kossa Károlyné igazgató vezette, ki az intézet tanárokra részéről gyönyörű rajzú emléklapot nyújtott át az ünnepeltnek, ezen szöveggel:

Nagyságos Czirfusz Ferenc

kir. tanácsos urnak és Bács-Bodrogh megye tanfelügyelőjének.

Ama nagy napon, melyen tisztelő Nagyságodnak a közoktatás terén töltött 30-ik évfordulója alkalmából nagyrabecsülését, tiszteletük és elismerésüknek zálogául örömmel rendeznek, a szabadkai állami tanítóképződe intézet tanári kara is készséggel ragadja meg az alkalmat, hogy ragaszkodásának és szeretetének kifejezést adjon, azon tiszta szívből eredő kívánalom nyilváníásával, hogy a jó Isten tettűs életének éveit megelégedésben az emberi kor legvégső határáig terjessze, Nagyságod pedig alulírtakat becses emlékében megtartani kegyeskedjék.

Kelt Szabadkán, 1882. október 12.

Kossa Károlyné igazgató, Örv. Barbara Sarolta, Félián Károlyné, Szanis Edéné, Schindler Matild, Vidákovics István, Félián Károly, Piller György, Horváth Félián, Solyomossy Lajos.

7. A bajai képződe küldöttsége részéről Dr. Bartsch Samu igazgató beszélt.

8. A zombori szerb képződe és elemi iskolák tanfelügyelője élén Vukicsévits Miklós igazgató mondott lelkes magyar köszöntőt.

9. A zombori kir. törvényszék, kir. ügyészség és több királyi hivatal élén Széchenyi József tiszti elnök mondott üdvözlőt.

10. A zombori izr. iskolaszék (St. Mór), a többi mezejelen iskolaszék élén pedig Gyelms Gerő szabadkai iskolaszéki másodelnök tiszteleg.

11. A községi és felekezeti tanítókat Peacock Jakab, a szabadkai népiszkolák igazgatója vezette.

12. A sok szép és átértett köszöntő közül mindenestre legmeghatóbb volt az, melyet az ünnepeltnek jelenlevő volt 97 tanítványának élén Sándor Béla, jelenleg közkedvelt főispánunk, körülbelül következőkben mondott:

Nagyságos kir. tanácsos-tanfelügyelő ur!

Szeretett volt tanárunk!

Megvártuk, míg a hivatalos tisztelgések lefolytak és most jövünk mi te hozzád, hogy mint volt tanítványaid nem hivatalosan, de szívből jövő szívhez szólva, érzelmeinket előttd kitárjuk és jó kívánatainkat tolmácsoljuk.

Itt látod magad előtt volt tanítványaidat, kik a társadalomban mindnyájan tisztességes és nem jelentéktelen állásokat foglalnak el; és hogy ez így van, ez nagy részben a te érdemed.

Te kedveltetted meg velünk a tudományokat; te csepegtetted belénk a hazaszeretet szent érzelmeit; a te böcs szeretetteljes vezetésed hatása alatt váltunk hasznos polgáraivá e hazának.

Fogadd szeretve tisztelt barátunk mindezen jó-ságodért hálás köszönetünket, és légy meggyőződve, hogy a hála, szeretet és ragaszkodás érzelmei, mellyel mi irányodban viseltetünk, oly szoros kapcsolatot képeznek közöttünk, melyet sem az idő, sem bármiféle viszonyok meglazítani nem képesek.

Tarts meg bennünket továbbra is szíves jó indulataiban: mi pedig kérjük az égbe urát, hogy árrasson el boldogsággal és min. ayájunk öröme az emberi kor legvégső határáig éltesse.

A jubiláns a szótlanúságig elérkeznyülten, minden erővel elakarta nyomni mely megindulását; azonban alig egy pár mondat után egészen zokogásba vegyültek szavai s néma sokat mondással borult csókja a volt tanítvány, jelenlegi főispán szintén könyező arcára. E jelenet rátaeli esetre lett volna méltó; köröskörül örömkönyvek csillogtak a részvevő szemekben . . .

Ezután a „Vadászkürt” nagytermébe kísértük a jubilansot s helyet foglaltunk a 180 teretű nagy teremben.

Részt vettek e közebeden városunk és megyénk minden osztálybeli férfiai. Láttunk ott a főispántól kezdve az egyszerű parasztig minden rendű rangú embert.

A harmadik fogásnál Sándor Béla főispán a főséges uralkodó családra köszöntött, mit a jelenlevők állva hallgattak meg és dörgedelmes éljenekkel kísérték.

Utána a magyar kormányra Fejér Gyula apát-plébános a következő köszöntőt mondta:

Midőn a magyar nemzetnek egykísősi erényéhez, azon tántoríthatlan hűség és határtalan kegyelethez híven,

mellyel koronás fejedelmünk iránt minden időben és minden körülmények közt viseltetünk, hódolatteljes tisztelettel emlékeztünk meg dicsően uralkodó apostoli királyunk legmagasabb személyéről: csak méltó és igazságos, ha jó kívánatainkkal azon dicső férfiak felé fordulunk, kik ő Felségét környezik, és nehé de magasztos feladatában hazafiás odaadással támogatják — értem magyarországi alkotmányos kormányának nagy-érdemű tagjait.

Minden magyar szív kell hogy hálával és bizalomteljes ragaszkodással adózzék azon önfeláldozó munkásságnak, ama nemes törekvésnek, melyet e magas testület a magyar bodogítására irányoz. — A magyar történelem arany betűkkel fogja feljegyezni, és az utókor majdan kegyeletteljes érdelemmel olvasni, hogy e korszakban, melynek mi szerencsés elő tanni vagyunk, oly ministerium kezebe volt letéve az államhagyó kormány, mely mindent, mi szép, jó és nemes, előmozdítani, legfőbb feladatának ismeri, és a mely a magyar nemzetesalád boldogítása és boldog-ágában keresi és lel fel nagyhorderejű hivatásának legszebb fényét és hatalmának legfőbb erejét.

En azt hiszem, hogy csak a hála, az elismerés és köteles hódolat legszentebb kötelességét rójuk lemidőn a mai ünnepélyünk alkalmával alkotmányos magyar kormányunk tisztelt tagjaiért poharat emelünk, kívánva Isten ő szent Felségétől teljes boldogságot, a magyar nemzet további ragaszkodását és az őszinte bizalom és hódolat legbensőbb érzelmeit! Kívánjuk, hogy áldásos kormányának alatt legyen nagygyá és dicsőítő a nemzet, és így meggyarapodva, megerősödvé hirdesse sokáig a magyar állam dicsőségét! — Kívánjuk, hogy független felelős kormányunk tagjai magyarországi népeink boldogítására sokáig boldogul éljenek!

Radies György főgyüm. igazgató a m. k. közoktatási miniszterre így emelt poharat:

Melyen tisztelt uraim!

A becsületes munka, vezetve jól célzó szellemtől, mindenütt jótét terem. E két tényező az, mely a mult homályos födere fényt deríthet, a jelen fájdalom, bűjt enyhítheti s a jövő remény-napját idézheti fel. E két tényező az, melyen fölnevelkedik a jelen s a jövő nemzedék ifjúsága: záloga a nemzet fennmaradásának.

Es nemzetünk bár lassan, de azért biztosan halad azon az uton, melynek végén egy szebb jövőndő édes reménye várja.

A jelen a jövőnek alapja! A jelen munkája fogja megteremni amaz édes gyümölcsöket, melyeken felserdül egy későbbi idő ismét életerős nemzedéke.

Es ha hálával telik be a fáradt vándor keble a forrás egy hús cséppjeit, a kertészé egy éltető nap-sugárért; kérlem ne teljék-e keblünk a vidék, a megye, mondhatni: ország, keble ama jelesünk iránt, ki megyénkben a jótét, a tudomány anyai forrását megnyitotta, a civilizatio anyai sugarát — mondhatni — bőven árasztotta.

Az alföldi vasut, két középtanoda, két tanítóképző intézet, több iparos, polgári és több elemi tanoda fényes tanu ama munkának, ama szellemnek, mely a jelen nemzedék kimívelése által a nemzet jövőndőjének biztosítását célozza. Részben megteremtésüket, részben betetőzésüket ama nagyunknak köszönök, kinek jóvoltára poharat emelni csekélységem bátorodik.

Nem szükség nevet említenem; érezzük jelenlétét ezen alkalommal is. Nála nélkül ez ünnepély sem lett volna meg. Az ünnep hősét, ki férfi korának lankadatlan buzgalma és becsületességének szelplőtelensége érzetében büszkén emelhet homlokát, ő adta Bács-Bodrogh megye népiszkolai ügyének élere. Nem szükség nevet említenem. Most egy éve voltunk öt szerencsések körünkben hódoló tiszteletünkkel övezhetni; akkor is azon fáradtott, hogy itt Zomborban fölépítse a tudomány ama templomát, mely úgy külső fényre, mint szellemre s pappainak érdemességére nézve megyénk díszé legyen.

Év év után gördül a semmisségbe; a közmunka szülötté elpusztulnak; ám a művek, miket alkot a teremtő lélek, addig élnek, míg a népek élnek.

Népünk életét oly feltékeny gondallá apólok jelesünk tiz éve kormányozza közoktatásunk hánykodó hajóját; különböző áramok zúdultak ellene, de ő Pharosként rendületlenül áll azok viharában s bizonyára az óhajtott révbe vezérli azt, ha a gondviselés kegyelme e házára oly fontos életének kedvez.

E jelesünkre emelem poharamat, kívánván, hogy a mindenek hatalmas Ura Magyarország vallás- és közoktatásiügyi Ministerét Trefort Agoston ur ő nagyméltóságát, hazánk tanügyének felvirágztatására s így jövőndő jobb megteremtésére, még sok ideig éltesse! Éljen!

Lelkesedés, hála, elismerés, köszönet voltak elemei Schmausz Endre alispán köszöntőjének, melyet az ünnepeltre, volt tanítványai nevében mondott.

Barthal József takarékpénztári igazgató, főispánunkat szellemesen éltette.

Dr. Margalits Ede a papságra így szókokolt:

Uraim! századokon át jeles elmék azon fáradoztak, hogy a bölcsesség követ megjeljék; a mi ezen sajtát erejükben bizó elbizott szellemek előtt rejtély volt, az ma az emberiség közkinésé, mert meg van írva a könyvek könyvében, hogy: a bölcsesség kezdete az Isten félelme; a bölcsesség útjának kalauzaira, a könyvek könyvének felkent hirdetőire, a papságra emelem poharamat.

Az élet minden hányatásai után a vallás, ez a sokszor hitlenül elhagyott anyja vesz fel gyengéd ölébe; a vallás az, mely minden csalódás dacára is nem engedi hitünket vesztetni a haza és az emberiség jövőjében; a vallás az, mely világitó Pharosként isteni fényével cioslatja a tudatlanság éjjelét s mindenüvé a szeretet, a jótékonyt, a béke sugarait terjeszti: úgy hiszem, hogy a közérzületet tolmácsolom, midőn e díszes társaságban, azon imaszerű óhajomnak adok kifejezést, hogy a magyarok Istene áldja meg és boldogítsa a hazánk nagyjai közül libanoni cedrusként kimagasló főpásztorunkat Haynald bibornok érseket s derek munkatársait a katolikus klerust.

Sok az út, de egy a cél! Nem feledkeztünk meg ez alkalommal a bölcsesség útjának egyéb kalauzairól sem. Áldja meg a magyarok Istene és éltesse a

görög katolikus és a görög keleti klerust, az ágostai és helvét hitvallás nagyérdemű hirdetőit is, kiknek azon szép hivatás jutott osztályrészül, hogy a vallás igéinek hirdetésé mellett, a testvéri egyetértésnek útjait is egyengessék, nehogy hazánk fia, Okalia ikreit, már anyjuk méhében is összeivódjanak.

A nagy, a szent cél, mely mindannyit győzhetetlen phalanxszá egyesítsen: legyen az emberiség haladása s a magyar haza felvirágztatása. Éljenek!

Az ünnepelt, munkatársait és hivatalos örömeinek — gondjának osztályosait, a tanítókat éltette, Mihályi János m. főügyész Baja sz. k. város jelenvolt képviselőit, mint a kulturának és haladásnak minden téren előharcosait éltette. Zombor városára Tripolszky Gyula kir. főmérnök köszöntött. Ezután Dr. Molnár tanár tréfiás bevezetéssel és záradékkal felolvasta az eladdig érkezett 104 sürgönyt. (Lásd a hírek közt.)

Mondtak még köszöntőket: Pletikoszits Sándor szöntai esperes, továbbá Sándor Béla főispán az ünnepeltre, Radies Jakab szabadkai tanító a megye alispánjára, Budanovics Antal szabadkai tanító az ünnepeltre, dr. Sztójkovits Czirfuszra, mint a magyar állameszmének a nyelv köteles tanítatása által az iskolákban szüntelen tevékeny terjesztőjére s lelkiismeretes, szigorú de méltányos ellenőrre.

Ezután már öt felé is megkezdődött a toasztozás, úgy hogy telefonnal se lehetett volna mind figyelemmel kísérni. Minden asztalra négy-öt-nyolc-öt-nyolc-öt cimora és kitarra felvillanyozott szívének bűjtát baját; esetleg örömet vagy halájt.

Az ebédetől való oszladozás csak a vacsora idő beálltával kezdett egyetemesebb lenni, bár a muzsika meg a széles jókedv nehány szerencsés örököse még 10 órákor is javában hazutta a szebbnél szebb csárdásokat.

Végül egy komoly szó!

Ez a jubileum lényegileg különbözött minden más előttünk eddig ismert megyei jubileumtól. Az ünnepeltnek egyénisége szerény, hatásköre esendes, inkább a jövőnek, mint a jelennek szól s amennyiben aktuális, amennyiben inkább odózus, mint acceptabilis, vegyes ajku és vallású megyénk sok körében. Es épen ezen, általa hivatalánál fogva legtöbbit ostromolt testületek és egyházak voltak a legtekintélyesebb számmal a tisztelgők között.

Szerb testvéreink, aiktól úgyszólván a politikai összeférhetlenség kínai fala választ el bennünket: oly szép számmal vettek részt ezen jubileumon, hogy aki nem vak ellenségük, az kénytelen elismerni lojalis becsületességüket.

Most, midőn az állami nyelvnek elsajátítása, végett, a törvény szellemében bár sok tapintattal, de egyenes nyíltsággal működő tanfelügyelő, kénytelen anyai nemzetiségi és kiváltságoktól képződő felekezeti érdeket a legfőbb érdek, a haza jövő érdeke miatt megsérteni: ezeknek a felekezeti és nemzetiségi emancipációknak nagy a jelentőségük.

Nagy pedig kíváncsag azért, mert ezt a tömeges, meleg, határozott és osztatlan tisztelgést nem ismerőzta senki; ők maguk jelentek meg, szívük nemes sugalmát, elméjük józan tanácsát követve. Es megjelentek a kételyt s gyanut kizáró nyíltság, őszinteség minden emberi jelének világos kiténtetésével.

Vukicsévits szerb képződe igazgató dikiója, dr. Sztójkovits toasztya, a tömételten mindenoldalú üdvözlő sürgöny, a banketten való soha nem látott tömeges részvétel: mind oly esáberejű tényezők, melyeket ha jól számba veszünk, azon óhajatos teljesedésű föltevésre kényszerítenek, hogy ez a nap nem csak egy szerény, de örök mozdonyként munkás tanfőru jubileuma volt, hanem megyénk azon várvavart örömnappja, melyen a nemzetiségek s kiváltságos szerb testvéreink, az állami nyelv kötelező tanításának jogosultságát elismerik s az annak elsajátítása körül legtöbbit buzgólkodó állami ellenőrt, egyéni vágyaik elnémitásával, józantalan ultráik ignorációjával, becsülik s tisztelik.

Lehetetlen, hogy ezen tény szemlélete nemes örömmel ne töltse el keblüket mindazoknak, akik itt látták és érezték, hogy az iskola az a palántás kert, a melyből már-már nem sokára oly oszlopok való fákat várhat e megye, melyekre legfőszeltebb közügyeit is utógondolat nélkül támaszthatja.

Mi ez alkalmából teljesen meggyőződünk a megyénkbeli nemzetiségeknek hazaszeretettől, felvilágosultságáról, önmegtagadásáról. Es e meggyőződés felehetlenné teszi előttünk úgy a szép örömnapot, mint azon szerénységével korszakot alkotó férfit, aki a sokféle ellenállás köpartját, mint affle lassu viz, ily szép simán álmosta s ezen nagy nemzeti eredmény napfényre derültét eszközölte.

Boldogan maradunk tehát azon szent és utógondolat nélküli hitben, hogy az a nemzedék, mely a kultúra terén szükkebléséget nem ismer, lerombolva a külön nyelv és nemzetiségi visszavonás előítéletes kórhat korlátait, lassan lassan, de utóbb biztosan és teljes odaadással omol azon szerető anya karjaiba, akinek a neve: magyar haza.

Köszönet nyilváníás.

Midőn 30 éves tantérui évfordulóm alkalmával tanítványaim, barátaim és tisztelőim közül — lelkem legnagyobb öröme — oly számosan emlékeztek meg rólam, hogy azoknak bokros eloglaltságom miatt egyenkint levélben hálámat ki nem fejezhetem: ugyanazért fogadják e helyen forró köszönetemet, viszont kívánván nekik, hogy őket a Mindenható boldog megelégedésben sokáig éltesse.

Zombor, 1882. évi október hó 14-én.

Czirfusz Ferenc,

kir. tanácsos,
Bács-Bodrogh megye kir. tanfelügyelője.

Hírek.

Ifj. gróf Ráday Gedeonnak m. k. honvédelmi miniszterre való kinevezése, mint azt már előzőleg újságotunk megtörtént. Az új miniszter az összeférhetlenségi törvény értelmében köteles magát Zentán új választásnak alávetni, mely hogy javára dől el, semmi kétség. Nagy becsületére válik Zentának, hogy valahára olyan képviselője van, aki érdekeit minden vonalon érvényre emelni és előmozdítani képes és hajlandó. Mi pozitív meggyőződés alapján mondhatjuk, hogy a nemes gróf megyénk érdekeit szíven hordozza, mit azáltal is megmutatott, hogy többi országos képviselőink közül kiválólag, választó kerületében beszámolót tartott s azt ismételt ízben meglátogatta, hogy a népóhajairól a helyszínen szerezhesse információkat.

Fehér Ipoly benedekrendi áldozó pap, az esztergami főgymnázium volt igazgatója, immár csakugyan kinevezetett a szegedi tanközség főigazgatójává, sőt már el is foglalta hivatalát.

A képviselőház volt főigazgatónk Mészáros Nándor képviselőt a könyvtári, Mukics Ernő szabadkai képviselőt a mentelmi bizottságba választotta.

Ifj. gróf Ráday Gedeon, Zenta város lemondott, de bizonyára újból megválasztandó képviselője, f. hó 11-én vette át a honvédelmi minisztérium vezetését.

Az igazságügyminiszter báró Podmaniczky Endre zombori jósággazgatósági számgyakornokot a vezetése alatti minisztérium számvevőségéhez III. oszt. számtisztte nevezte ki.

Klinovszky Gyula, a helybeli törvényszéknél díjnok, a hódásági járásbíróshoz irnokká neveztetett ki.

Két ciszterci rend bajai főgymnáziumi tanár megmagyarosította a nevét, még pedig: Mihalik Aurél — Mátrai, Székora Károly — Székely vezetéknévet választott.

Két újvidéki borkereskedő a trieszti kiállításon kiöntetést nyert, u. m. Adamovits Sándor arany-, Kleintsek József ezüst-éremet.

A décsi Creditorenverein Kohn Samu bajai lakos fizetéseképtelenségét jelenti.

A budapesti atletikai klubb okt. 9 iki versenyén Vermes Lajos és Béla szabadkai földicink a sport minden ágában kitűnő bravúrt tanusítottak; sőt Vermes Béla a híres Zmertič Ivánt is legyőzte a velocipéden.

Szombaton és vasárnap mennydörgés-villámlás volt ami október közepén ritka tünemény.

Hittelt érdemlő helyről értesítene, hogy a zimonyi vasút újvidéki része is átadatik jövő hóban a teherforgalomnak.

Az állami borfogyasztási adót 1883-ra a város váltotta magához.

Baja városához Lakner István irnoknak választott.

Városunkban a közös hadsereghez tartozó legénység ellenőrzési szemléje e hó 18 án lesz.

Dr. Schneider Károly kulai fiatal ügyvéd a napokban vezette oltárhoz Varga Etelka kisasszonyt a budapesti kálvintéri reform. templomban. Az esketést Kármán Pál torzsai ref. lelkész és főesperes, a véglegnyagybátja végezte. Násznagyok voltak: Kármán Lajos orsz. képviselő és Vancsó Gyula budapesti ügyvéd.

Adomány a szent István szoborra. A derék esztergomi tanítótestület a szent István szoborra 2 fnt 16 krt küldött be a tanfelügyelői hivatalhoz, mely összeget nevezett hivatal a „Pesti Napló“ t. szerkesztőséghez mai napon felküldötte.

A zombori kir. törvényszéknél egy bírói állásra van pályázat hirdetve.

Beküldetett. Múltán úgy is ritkán vesznek hírt Palánkáról, azt fogják hinni, hogy ez azért van, mert a palánkaiak nem magyarok, pedig hát aligha van annyi „echter magyar“ széles Oroszországban, mint ép itten, bizonyíthatja pedig legjobban ezt a következő palánkai „A bor és Hús-fogyasztási adóbevételek Irodája“ irodavezetője által kiállított (ide esatolt) fogyasztási adófizetési bércs, mely ékesen szól: „Palánka am 27. 1882. Szám 1350. Peter Reesey ur vágás végett bejelentett Ein Schaf, és fizetett érte: „Zwanzigsechs Kreuzer. A vágás órája Sechs óra Vor Mittag. Bernfeld.“ Nohát nem-e magyaryerek ez! Csak az kár, hogy nem a bejelentett jóság nevért írta alá saját neve helyett. Csodáljuk is ám, hogy ez a notyásákos Bernfeld, nevért miért nem magyarosítá meg még „Mennyeimedvé“ re, nem „Medveföldy“ re. Sehlog án den Rákthócy! (Fehőszaglő.) (Folytassa! Szerk.)

Bács-Bodrogh megyéből a P-tűf-szobor vasárnapi leleplezésére csak Újvidék városa küldött ki képviselőt Bende Imre személyében; Baja városa koszorút küldött.

Szombaton volt Michels János esküvője Szlávny Ilonka k. a. nyal.

Beküldetett. A megyeház udvarán a közlekedés van akkora, mint akármelyik utcán; a rendtelenség pedig nagyobb, mint akármelyik utcán. Azért hogy még most is folyik a tatarozó munka, lehetne az építést arra szorítani, hogy ami szemetet csinálnak, azt lehetőleg ne hordják a fő közlekedő útra. Mióta az esős idő beállt, olyan sáron keresztül lehet csak az ügyészséghez jutni, mint akár a mlakai cigány-utcába. Ez így nem jól van s múltán ennyiben úgy sem maradhat, kérnk az illetékes intéző köröket, hogy legalább az ügyészség vezető utat építtesse ki. Egy ügyvéd.

Filipován f. hó 11-én installálta Szakácsy Sándor kulai c. kanonó; Martin József plébánost A kincstárt Horniesek János ispán képviselte. Isteni tisztelet után az új plébános vendégszerető házánál fényes lakoma volt, melyen számos alkalmi köszöntő mondatott.

Emlékezetre méltónak tartjuk dr. Lemberger Henrik bajai orvosnak a Czirfusz jubileum alkalmából az ünnepelthez intézett jelen latin levelet: „Festivum diem, qui septimum activitatis tuae institutoriae Iustrum inchoat, praeterlabi non sinam, quin paucula saltem verba tot tantisque sermonibus adificiam, que insignia tua de litteris in patria colendis merita expendere et pia ad Omnipotentem pro perpetua tua tuorumque et in posterum infracta quoque salute enuntiare satagitur. Haec uniuersumvis, cui Te cognoscere, cui Te duce et invigilante in rebus scholasticis frui et delectari licuit, pia certe et ex intimis medullarum penetralibus emanantia vota, ut superi aequi bonique ha-

beant, et pro communi omnium desiderio explorare nunquam deficient, inter caeteros optat et effragitate devotissimus tuus Dr. Henricus Lemberger. Baiae, tertio Idus Octobris, MDCCC LXXXII

Dr. Offenheimer Vilmos, sztanisitsi földbirtokos, megyei biz. tag, továbbá Dr. Eremin György, palánkai járási szolgabíró, a zombori Magyar Olvasókör új épülete 100—100 fnt adományoztak.

Szeles Magyarországon 565 batista van; ebből az összegből megyénkben találkozik 17 darab, akinek más baja nincs, mint ez új vallásra áttérni; még pedig Újvidéken 12, Feketehegyen 5.

Titelben már most készülnek Nikolic Szevetisláv köztisztviselőben álló szolgabíró 25 éves szolgálati jubileumának méltó megülesére, aminek évfordulója jövő évi január 1-én lesz.

Janovich Gusztáv m. k. pénzügyi titkár barátunkat az a fájdalmas csapás érte, hogy egyetlen 7 éves kis lánykaja, a kedves Olga elhunyt.

A budapest-zimonyi vasút szabadka újvidéki szakaszán a vasút-felépítmény lerakásával f. é. november 15-ig egészen elkészülnek. A fővállalat november végén alvállalkozóival a leszámolás befejezi s a pályát készen átveendi. Mivel azonban a távírdai összeköttetés felállítása több nehézségbe ütközik, a kormány e vonalrészt valószínűleg csak 1883. év tavaszán fogja átvenni és megnyitni. Azalatt azonban engedélyt ad a fővállalatnak, hogy a nagymennyiségű gabna készleteket saját teher-, vagyis anyagvontatással szállíthassa Szabadkára. E vonalrészt verbázi és újvidéki állomásain az állomási kutak helyett vízvezeték alkalmaznak, és pedig Verbászban a Ferenc-esatornából, Újvidéken pedig a Dunából, mivel a kutak helyreállítása nagy költségbe kerül és mégsem nyújtanak biztonságot a kellő vízmennyiség szolgáltatására. A pétervárad-zimonyi vonalon az építkezések serényen folynak. M. hó 27-én járt a Pétervárad és karlócai vonalrészen, az újvidéki k. felügyelőség és a fővállalat pétervárad felügyelőségi közgeiből egy négyes bizottság, mely vonalrészen 6 új vízvezető műtárgynak betoldását hozta javaslatba. A múlt hetekben ugyanis oly nagy felhőszakadások és esőzések jártak a vidéken, hogy a semmitmondó kis hegyi patakocskák, mind nagy folyamokká áradván, iszonyu pusztítást vittek végbe a futó területeiken, nem kiséss veszélyeztve a vasuti töléteket. Ennek elhárítása céljából vált szükségessé több műtárgy alkalmazása. — Praseh vállalkozó cég tetemes kárt szenvedett az utóbbi felhőszakadás által. Téglalegető telepét, két téglalegető kemenőjét, és több ezerre menő száraz téglá készletét, — megsemmisítette a nagy folyónak meglagadt, különben kis igénytelen Rókus-hegyi folyócska, — a Péterváradhoz tartozó Rokusthal külvárosban, melynek felső részét átszelve a Dunába folyik, — borzasztó pusztításokat vitt végbe a gyönyörű s dús természetű kertek és szőlőkben. E vonalrészen szintén siettetik a munkálatokat, hogy a fővállalat a szükséges kavicsát mitrovici állomásról elszállíthassa. A pétervárad alaguti munkálatok közelében befejezésükhöz A Cless vállalat nagy erőt fejt ki, az egész alagut jövő év tavaszán elkészül.

Árverés lesz Újvidéken okt. 16 án Komlósy Adolf 20,457 ftrba b. ingóságaira.

Az újvidék-pétervárad Dunahid. A budapest-zimonyi vasút tudvalevőleg Újvidék és Pétervárad között metszi a Dunát s közvetlen a pétervárad parton tünik el a váralatti alagutban. Az itt szükségelt vasuti hid, valamint a Zimony- és belgrádi Szávahid helyére, illetve előállítását, elkülönítve vagy is függetlenül a budapest-zimonyi vasút fővállalatától, — a Compagnie de Fives Lille francia építészeti vállalat kerek 7 millióért vállalta el. E vállalat képviselője Mercier Gusztáv ki e két monumentális építmény bevezetői Budapestben lakik, az építkezések műszaki közvetlen vezetője pedig a vállalat ismert hírneves hidépítész mérnöke Audebert. E hid impozáns vaskonstruksiója, két parti és négy vízi pilléren fog nyugodni, melyek mindegyike faragott gránit kockaközből épül. Az Újvidék parti, valamint a reá köztük 3 dunapillérek munkálatai már meglehetősen előhaladtak, csakis a Pétervárad parti és a közvetlen mellette levő dunapillér okoztak a vállalatnak nagy nehézségeket. Ugyanis a pétervárad partoldaltól mintegy 60 méter széles és 300 m. hosszban a Duna medrében elterülve, húzódik folytatódagban azon serpentin sziklatömb, melyen a pétervárad fellegvár nyugszik. E sziklatömbkegben először is egy kb. 91 nsz. m. vízszintes plateau, és a plateaukban egy mintegy 88 nsz. m. terjedelmű 1 m. mély üreg, a pillérek caissonjai részére volt helyreállítandó, illetve kirobantandó, holott a többi négy pillér munkálataihoz minden további nehézségek nélkül hozzá lehetett kezdeni. E nehézségeket csakis robbanások által lehetett volna eszközölni, melyek a jelenleg ismert alkalmazásban lévő módszer szerint nagy idő- és pénzáldozattal lehettek volna keresztülvendők. A Compagnie de Fives-Lille vállalat a magyar kormány utján az érdeklődő fordult a cs. kir. közös hadügyminisztériumhoz, hogy e fontos sziklarobbanási munkák kivételét engedélyezné, Lauer cs. kir. műszaki őrnagy új találmányu vizalatti robbanási rendszere szerint keresztülvinni. A cs. kir. közös hadügyminisztérium készséggel engedett a vállalat e kérésének, és Förster Károly a kremsi 2-ik műszaki ezred főhadnagyát, és Kamler Imre műszaki hadnagyot 25 emberrel a budapesti műszaki zászlóaljtól küldte Újvidékre e nehéz sziklarobbanásoknak, Lauer őrnagy új találmánya szerinti keresztülvitelére. Ez új találmányu robbanási eljárás nemcsak tökéletesen jónak bizonyult, de sőt minden eddigi technikai várakozásokat kitűnő sikerével fölülmulta, mivel gyönyörűen sikerült egy mintegy 14 m. mély és másodpercenként 3 méter sebes folyással bíró vízben, a dinamit és gelatin töltényeket, az egyszerű készülékkel, a robbanandó terület bármely pontjára szabadon a víz alá lebecsajtani és a villamos készülékkel felrobbantani. Hat heti munka idő alatt sikerült e sziklatömbből körülbelül 130 köbméter sziklatömeget eltávolítani, olyannyira, hogy jelenleg a pillérek caissonjai számára szükségelt terület mintegy 2/3 része kész és a még hátralevő rész 2—3 heti munkával végleg be lesz fejezhető, úgy hogy ez évben még

a két pillér építéséhez illetőleg alapozásához foghat a vállalat.

A héten Kálmán és Teréz napja alkalmából tűzoltó trombitásaink ugyancsak körül jártak minden házat, ahol fésélhet valami. Azt hisszük, hogy azon egymást ér elutasítások után, mely őket az eféle tisztelgés (?) kívánatos és közkedvelt volta felől eléggé fölvilágosította, nincs egyéb kívánni valónk, mint az, hogy ez a — akárhogy válogatjuk a szót, ki kell mondanunk — ez a kéregetés teljesen lejárta magát; szégyen ez a tűzoltókra, szégyen a városra. Ha más-kép a zenekar nem élhet meg, hát oszoljon szét; ha pedig szükség van rá, akkor aki e szükségét érzi és vitatja, tartsa el őket tisztességes módon. Arról, hogy egy köztudomáslag halálos beteg ügyvéd lakása előtt sem átalottak egy falakat rázó német marsot mindaddig fűjni, míg a különben zseneröz, de náluk gyengédebb érzésű háziasszony el nem küldte őket — no arról nem szólnunk, mert arra ugyancsak nincs kádencia.

Goles Mirosláv óverbási gör. kath. lelkész a belügyminisztérium országzserte körözötti.

Hymen. Kisléghi Nagy Kálmán, oravicabányai ügyvéd, az osztrák államvaspálya jogi képviselője, eljegyezte Palánkáról a bájós Hipp Ilka k. a. t.

Sterbeczky István babenbergi lovagot, ki Vojnic Liviusz volt zentai ügyvéd hagyatékából 27,000 fntot elikkasztott volna, esütörtökön kísérték le Budapestről a szabadkai törvényszékhez.

Csajkas járási hírek. „Exempla trahunt“; — és ez nálunk is bebizonyosodott. — Most már nem csak felűttek, hanem az apró-cseprő iskolás gyermekek is tartanak „műkedvelői“ előadást?! És hogy egyik vagy másik natiót meg ne bánták, — három nyelven. — Nem akarom megtörtetni a kis nebulókat, mert utóbb még megbosszulják magukat, s mások meg sem invitálnak. — Csak előre!!

O Felsege névűnneppét mi is megűttük isteni tisztelettel, s azon kívül a város is ünnepi ruhájába öltözködött; a házak fel voltak lobogóva, sőt a plébánián is láttunk egyet megfordított (zöld, fehér vörös) színrendben kidugva. — Látszik, hogy a szakácsnó sokat foglalkozik a bibliával, mert tudja az irás azon szavait, hogy: „néha az utolsók lesznek elsőkké, és az elsők utolsókká“.

A csajkas járás tanító is megtartották gyűlésüket e hó 11-én. — Mindkét nembeli tanítók szép számmal jelentek meg. — A gyűlésen két ízben is hallottunk magyaryelvel összekötött előadást, és pedig meglehetősen jól ment, haladunk!

F. hó 12-én délelőtt fél 11 óra körül néhány pilanatig tartó földrengés volt érezhető Titel körül.

Rissanyi József titeli áll. polg. isk. igazgató Zay-Ugrócra helyeztetett át a felső népiskolához hasonló minőségben.

Ban Lajos szbírói járulnok hétfőn esküdött meg Lukics Hermina k. a. nyal. Xantus.

O-Kerről panaszkodnak, hogy a tagosítási munkálatok lassan haladnak elő, mi a gazdáknak nagy kárt okoz.

Tegnap volt az újvidéki állami ipar kereskedelmi iskola megnyitása. Igazgatója Bruck Ferenc, ottani főgymn. tanár, szakeroi Kistner János, Krecsárevits József, Nidermeyer Gyula.

A Czirfusz-jubileum bevételi fölöslegét, 30 fnt 16 kr, az ünnepelt kívánságához képest a Szt.-István szobrára adta a rendező bizottság

Zentán 26-án lesz az új képviselő választás. Minden jel oda mutat, hogy a volt képviselőjében kitüntetett város, megmarad a régi mellett.

Képviselőink az országházban. Az első ülésen történik tudvalevőleg az osztályokba sorozás. Ilyen osztálya a képviselőháznak van kilenc. Ezeknek ma, a 12 szakbizottság megalakulása után többé értelmük nincs, de azért a még meg nem változtatott, tehát folyton érvényes régi házszabályok értelmében folyton kisorsoltatnak. Valaha arra voltak rendelve, hogy minden törvény-javaslatot egymásután megrostáljanak, mielőtt a ház elé kerülne. A megyénkbeli képviselők a következő osztályokba sorozták: I. o. Latinovits János, Polit Mihály, Miletics Szvetozár, Gromon Dezső, Popovics Vazul; II. o. Rónay István, Bende Imre; III. o. Maximovics Miklós, Kármán Lajos; IV. o. Mukics Ernő; V. o. Kresztics György; VI. o. Szemző Gyula; VII. o. Mamuzsics Lázár; VIII. o. Dimitrievics Milos, Rudits József báró; IX. o. Latinovits Gábor. A képviselőház 12 bizottsága közül Popovics Vazul az igazságügyibe, Kármán Lajos a közlekedésügyibe, Mamuzsics Lázár a naplóbirálóba, Gromon Dezső és Latinovits János a mentelmibe, Latinovits Gábor a számvizsgálóba választattak be. Azonkívül megválasztott Gromon Dezső a közigazgatási, Latinovits Gábor az alapítványok jogi természetének megvizsgálására kiküldött bizottságba. E két bizottság új és ideiglenes.

A zombori jósággazgatóságnál a gajdbrai rom. kath. templom és paplak helyreállítása iránt október hó 30-án árlejtés tartatik.

Baderlicza György t. szolgabíró e hó 14-én vezette oltárhoz a szép Wachtel Elsa kisasszonyt, díszes násznép jelenlétében.

Hymen. Jankovácon állomásozó Nemes Sándor, m. k. lovascsendőrségi őrsvezető, eljegyezte Kisszál-lásáról Rezscek György ottani derék iparosnak szép és házas leányát, a közkedveltségű Mariska k. a. t.

Rác Vilmos közzgazdasági előadó ur a saját utján is tudatja a t. gazdaközönséggel, hogy a nagyméltóságú földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. minisztérium körirata folytán több hazai gazd tanítézetnél az idén is — egyes gabonaneműkből — kitűnő vetőmagvak tartattak fenn a gazdaközönség számára, így jelesül: kanadai rozs, melyből egy-egy gazdának legfeljebb 2 m. mázsa adható, ára 8 fnt per m.; angol és elsassi chevalier, valamint probstei árpa, melyekből fajonként egy-egy gazdának szintén csak 2 méterm adható, ára 9 fnt m. m. A nn. minisztérium továbbá az idén is hajlandó az általa Amerikából behozatott phloxera mentes szőlőmagból némi mennyiséget kísérleti vetések eszközésére céljából átengedni. Megkeresésekre mindegyikre nézve a közzgazd. előadó legnagyobb készséggel eljár. A kukoricatőrésre vonatkozólag legutóbb a következő igen

tanulmányos sorokat olvashatjuk a földmivélséi minis-
terium körirataiból: Több oldalról azon aggodalom nyil-
vánult, hogy az idei nedves őszi időjárás folytán a
kukorica éretlen marad, s e szerint kukorica termésünk
érzékeny rövidülést szenvedhet minőség és mennyiség
tekintetében. Erre megjegyzendő, hogy a kukorica az
esetleg bekövetkező der vagy kisebb fagy által is
csak az esetben szenvedhet, ha még tejes állapotban
van. Ezen állapotán azonban a kukorica országster-
tül lévén, a termény megérése okvetlen bekövetkezik,
ha erre a terménynek a száron időt engedünk és azt
túl korán le nem szedjük. Ugyanazért ajánlatos, hogy
ott, hol a kukorica nem érett meg annyira, hogy a
kukorica kasokban (kosárkákban, göréban) szellős he-
lyen elrakva érését befejezheti, a törést késleltessük
meddig csak lehetséges, ha szükség egész novemberig.
Jubileumi statisztika. Érkezett az ünnepelthez
sürgöny 15 irányból, a következők szerint.
Angyeli patriarha Karlovic; Lichtensteiger
püspök Kalocsa; Brankovics püspök Karlovic; Jan-
kovich Aurel főispán Baja; Flatt Eadre főispán Ujvidék;
Mayer Béla főtanfelügyelő Kalocsa; Latinovits Gábor
Baja város orsz. képviselője; dr. Boromiszta Tibor plébá-
nos Jankovics; Latinovics János ügyvéd Baja; Pa-
resietics Felix Ó Bece; Soos Mihál kanonok Keszthely;
dr. Offenheimer Gyula kassai közjegyző; Gauner János
esperes, kéméndi (Baranya) plébános; Gyertyánffy Ist-
ván, a „Néptanítók Lapja“ szerkesztője és a budapesti
állami titánitoképzede igazgatója; Kócsi Meyer Gyula
Rác-Keresztúr (Fejér m.); Varasdy Károly kir. tan-
felügyelő Szegszárd; Frankl gymn. igazgató Ujvidék;
Szenczy György gymn. igazgató Baja; Drescher polgár-
mester Baja; Lénárd Máté Szabadka; Marx tanfel-
ügyelő Temesvár; Kollár Lajos ügyvéd, Kanyó Lajos
min. fogalmazó, Bayer József tanár, Besze Antal ügy-
véd, dr. Grünwald Mór orvos, dr. Baráth Zsiga, Paul
Kálmán ügyvéd, Bayer Sándor távirás, Kanyó Dani,
Horváth János, Stifft Károly, Hollós Henrik, Szal-
bach József, Róna Márk, Reimer Géza Budapest; Jan-
kovics tanító, Hodoli, Horváth János, Scultéty István,
Scultéty Zsiga, Scultéty János, Erdélyi Gyula, Róm.
kath. tanítótestület, Niesner Janka, Kerekes Albin,
Sztrély Lipót, Berényi apát, Ratterschmid távir-
döntő, Szolner Rezső, Tury Mátás ügyész, Paukovics
földbíró, Nagy Sándor gyógyszerész, Milassin Zsig
mond ügyvéd, Izraelita elemi isk. tantestület, Izraelita
polg. isk. tantestület Baja; Báthmonostor előjárósága;
Bende Imre, Auer, Budapest; Karlovici g. kel. iskolá-
szék, Hernyákovics Emil bíró, Markovics Illés plébá-
nos, Milics Lázár, Popov Dóme, Denies Dusan tanító,
Grosch Vilmos h. jegyző, Alsó Kovili g. kel. iskolá-
szék Karlovic; Korény Schek V. tanár, Allami ipar-
s keresk. isk. tanári, Kulesár, Lobmayer törv. elnök,
Szabó Kutes, Keményfi, János, Róm. kath. tanítótes-
tület, Szalay, Sztrély István, Kopper István, Zorko-
czy Lajos, Rácz Miklós szolgabíró, Polg. leányisk. ta-
nítótestület, Káty iskolaszék, Babin György jegyző,
Schwerer János bíró, Polereczky, Jozsics Kuzman,
Steiger Gusztáv, Stefanovics Zsófia, Janits János, Bu-
day, Radovanovics, Fetter, Piukovics Ödön Ujvidék;
Miklusevics jegyző, Kresztics, Zomes, Nebugics, Pera-
nics lelkész, Popovics lelkész, Titeli g. kel. iskolaszék,
Magarasevics, Fazekas, Eckert János, Nenadovics Gy,
Szesztics József, Sándor Géza, Türr Antal, Kresztics
Mária, Lok iskolaszék, Vasics Zakariás bíró, Iszá-
kovics Jakab, Musiczky György, Nonal Aca, Toporica
Sándor közjegyző, Kreculov Simon tanító, Kovil-Szent-
Iványi iskolaszék, Milivojevics Fülöp isk. elnök, Pau-
novics Zsiván isk. jegyző, Mirilov Jován g. kel. tanító,
Babics Tamás, Tuzakov Gábor, Radivojevics Milán,
Karapanovics Milos, Iskolaszék, Mezey, Matkovics La-
jos, Szutis Demeter bíró, Eremics Milan jegyző, Jef-
ties György, Dokics Alexa, Markovics Illés, Vlska-
lies Szvetozár g. kel. lelkész, Titeli állami iskolák ta-
nítótestülete, Rissányi József igazgató, Marsics János,
Sándor József, Perlaki Irma, Babics Katalin, Karl Jó-
zsef Titeli; Szántó Ede, Képezdei igazgató tanács, Weisz
Jakab, Izr. hírközseg, Koch Salamon, Varga Agoston,
Milassin Jakab, Sátor Jenő, Piukovics János, Szép
Miklós, Vojnics Imre Szabadka; Verbási tanítótes-
tület, Blum Salamon igazgató, Helv. hitv. tanító-testület,
Kármán József, Maier Fülöp, Stock Henrik, Alreal-
gymnasium, Kovalszky igazgató, Evang. tanítótes-
tület, Schneberger lelkész, Csepessányi, Klausz, Wagner,
Lakner, Tóth Verbász; Petrovoscillói iskolaszék, Mi-
hályi József, Drozdik Agoston, Paleer Ede, Molnár
Imre, Posgay Imre, Hajdu Szilveszter, Róza Imre,
Nagy Mátás Petrovoscillói; Katona Sándor, Dömök
Károly, Lipták Sándor, Mester János, Szerdahelyi Zs.
Ó-Kanizsa; Kovácsévics Emil jegyző, Babics Rádó
bíró, Milovanovics Kuzman, Paties Zsivoin, Gyorgye-
vics Miron lelkész Karlovic; Közs. előjárók, Schmauz
Károly jegyző, Hermanstoss Antal bíró, Piri Lukács,
Futerer Sebestyén, Wiederkehr János, Pfeiffer János,
Dömötör járásbíró, Jusics albiró Apatin; Tomesányi,
Blair Adolf, Arnold, Oltványi Lajos, Előjáróság B.-
Almás; Lux János esperes, Holeczkay János, Rekvényi
János, Szánthó József, Koncsak Imre, Gaspár Irén
Csantavér; Antics déronyi jegyző, ifj. Trischler Fer.,
Ostermeyer József plébános Hódásgh; Décsy Gyula
jegyző Tolna; Csorics Péter turiai plébános, Turia
község előjáróság, Turiai g. kel. tanítók Szenttamás;
Deák Zsigmond, Horváth György Almás; Közs. elő-
járóság, Tanítótestület, Jusics Lajos járásbíró Hódásgh;
Tury Budapest; Bugarin Lyuba isk. elnök, Jakonics
János jegyző, Trifunovics István közs. jegyző; Pacséri
községi testület, Pacséri közs. iskola, Bajmok; Harli-
kovics János Szivac; Török, Ferenc, Csernus Fehér-
templom; Kolozsvár, Egl. Futtak; Steinbach Nagy-
Beeskerek; Bezeredy Ödön Pápa; Bezeredy István
Győr; Schmidt József plébános Német Sáro-lak (Vas-
megye); Fehér, Matkovics József ügyvéd Zenta; Zittl
plébános, Lajtay plébános Temerin; Bohner Jakó ta-
nár, Erdőy Dániel Nagy-Kikinda; Kuglies néptanító
Ada; Csamary József ny. plébános, dr. Lemberger
Henrik, Kollár Agoston Baja; Döry Páky László
plébános Csákány (Somogy m.); Kolmár József, dr.
Pávay Vajna Gábor Pozsony; Száhr Erzsébet Ujvidék;
Hippich István Kalocsa; Garay Károly plébános Jó-
zsefalva; Istvánovics Gombos; Az első eszékai járás
tanítóköre, Szakics Dusan jegyző, Jankovics István
köri elnök Bács-Földvár; Bosnyák János jegyző Bez-

dán; Gräff Gombos; Hubert Ilon Uj-Palánka; Róza
Imre plébános, Molnár Imre isk. jegyző; Szauder Jó-
zsef Kisszállás; Balogh György plébános Bács; Anyos
László Kardosré; Antunovics János nagyprépost Ka-
loca; Bierbrunner Gusztáv, Tomics István, Stefano-
vics Mihál, Török Pál, Lajtay János, Ilg Frigyes,
Krumm Károly, Pavlovics Arkadia, Szács Gyula
jegyző, Siebel Valentin bíró O-Kér; Kovácsics Máté,
Kovácsics Károly, Nagel Máté, Nagel Gyula Kunbaja,
Balogh János szegedi kir. közjegyző, mint iskolatárs,
személyes jelenlétével fokozta a jubileum örömeit.
E sürgönyök összesen 2824 szót tartalmaztak; a
legrövidebb 9, a leghosszabb 124 szóval. Befolyt ezek
után az állami pénztárba 5 frt 23 kr.

Zentan Benedek Elek agg plébános helyett, a
plébánia lelki ügyeinek ellátása Habram János ottani
káplánra bízott.

Hiteles forrásból értesülünk, hogy Sággy és Dobó,
az itteni színház bérlei, azért vették ki az eperjesi
színházat, hogy a zomborinai elkészültéig őszi állomá-
suk legyen. Egyébíránt színházunk elkészültéig 3000
frt havi fizetési társulatuk ide érkezend.

Kolluthi plébánosul a kincstár mint kegyur Bri-
hacsék János ottani adminisztrátort mutatta be az
érseknek.

Ujverbáson Labáth Elek jegyzőnek Bella nevű
leánykaja, az ottani járványos vörhenynek esett áldo-
zatul. Temetésén a helyi és környékbeli intelligencia
részt vett és sírjára sok szép koszorút helyeztek.

A jubilaris bankett alkalmával a zenészek jól ve-
selték magukat. A vendéglősnét az ebéd jóságáért s
a pontos kiszolgálataért, az enyhítő körülmények betu-
dásával teljes elismerés illeti. A bor ellen itt-amott
panasz hallatszott. A rendezés nehézségét gondjain alispá-
nok és dr. Margalits tanár osztották.

Irodalom. A „Regényvilág“ e kiváló szépirodalmi
lapunk most megjelent 1-ső számával fennállásának
III-ik évfolyamába lép. Özinte örömmel üdvözljük e
derék hazai vállalatot lel-nlegi díszesebb és szebb
alakjában. Az eszme, mely a „Regényvilág“ létreho-
zásánál a kiadók szeme előtt lebegett, t. i. a pangó
szépirodalomnak egy kis lendületet adni — örömmel
konstatálhatjuk — kezd testé válni. Legjelesebb írónk
fölebredve lankadt testedéből — oly hévvel és öröm-
mel láttak hozzá a munkálkodáshoz, hogy rövid idő
alatt tárgyalanná vált egyik része ama panasznak,
mely szépirodalmunk hanyatlásáról uton útfélen ha-
ngoztatott. Most még csak az van hátra, hogy a panasz
másik és nem kevésbé jelentékeny része, mely a köz-
önségnek a szépirodalommal szemben tanúsított köz-
önységeről szól, rövid időn szintén eltűnjék hírlap-
jaink hasábjairól, irodalmi társaságaink gyűléseiről. Es
e tekintetben fordulnak most ismét a művelt közönség-
séghez a vállalat kiadói, fordulnak különösen a szé-
pirodalom legbüzdőbb pártolóihoz, a művelt magyar
hölgyekhez avval a kéressel — támogassák őket abban
a törekvésben, melynek célja a szépirodalom iránti fo-
gékosságot feléleszteni és hazai irodalmunk részére
megnyerni mindazokat az elmeket, melyek szellemi szó-
rakozás céljából eddig nagyobbára a regényirodalom
külföldi — jórészt annak is legszejtesebb termékeihez
fordultak. A most meginduló III. évfolyamban a „Re-
gényvilág“ közölni fogja Jókai Mór „Minden poklokon
keresztül“ e. nagyobb regényét, melynek tárgya a ke-
zesztes háborúk idejéből van meritre. Budai László
eredeti képeivel illusztrálva; Mikszáth Kálmán „A mi
hőseink“ e. rajzokkal, melyben a jeles író a palóc-
nép nagy hőseinek vak Záhony és Gracának rajzát
adja az ő szokott és annyira kelvelt humoros leírás
modorában. Dörre Tivadar eredeti képeivel, és Be-
niezky-Bajza Lenke jeles írónk „Tévesztett utak“
e. magyar társadalmi regényét, és a világhírű humorista
Mark Twarin legújabb művét, „Koldus és királyfi“ e.
robinsonadit Fái J. Béla gondos fordításában, gyö-
nyörű képekkel illusztrálva. Ezeknek befejeztével kö-
zölni fogja: Mikszáth Kálmán, jeles írónk „Az utolsó
kaloda“ e. humoros regényét, az elbeszéléseiről híres
elbeszélő első regényét: Véka Lajos jeles regényírónk
„Palibácsi“ e. új társadalmi regényét; Ötvös Adolf,
jeles kritikusunk első szépirodalmi művét „Himfy ha-
lála“ e. regényét; Gabányi Árpád, „Egy krajcár em-
lékiratai“ e. humoros novella ciklusát. Ezekon kívül a
legújabb és legkiválóbb világirodalmi regények látma-
napvilágot a „Regényvilág“ban, mely apróbb tárca-
közleményeivel és változatos tartalmával mindenképen
terjeszti a művelt közönség jogos igényeit kielégíteni.
Dacára kiváló jeles tartalmának és szép kiállításának
a „Regényvilág“ a legolcsóbb magyar szépirodalmi
közlöny. Egy-egy füzet ára 15 kr. Előfizetési ára egész
évre 7 frt 80 kr., félévre 3 frt 90 kr., negyedévre 1
frt 95 kr. Szerencsés gondolatnak tartjuk, hogy a kiadók
a közönség óhajának megfelelően — a „Regényvilág“
ot ezentúl illusztrálva adják ki és reméljük, hogy a
művelt magyar közönség megérdemelt pártfogásban
fogja részesíteni e kiváló szépirodalmi közlönyt. Még
azt jegyezzük meg, hogy a kiadóhivatal (Révai testvé-
rek könyvkereskedése Budapest IV. Váci utca 11.
sz. és Ko-onahereg-utca 2. sz.) kívánatra bárkinek
szivesen küld mutatványszámot és részletes előrajtot.

Zenekedvelőknek 1000 év — 1000 dal. Hazánk
ezredéves fennállásának ünnepélyére egyik leg-szebb
nemzeti emlék leend a „Magyar Dal Album“ és „Magyar
Daltár“ című vállalat, mely ama jubileumi nap elér-
keztéig 1000 magyar népdalmot fog közölni zong-
rára alkalmazva minden hozzá tartozó szövegekkel
együtt. E gyűjteményből már három kötet jelent meg
az 1—600. számú dallamokkal és azok szövegeivel, míg
most a IV-ik kötet van folyamatban, mely a 601—800.
számú dallamokat és azok szövegeit — tehát új két-
százat — fog közölni. Irodalmunkban jelenleg ez az
egyedüli vállalat, mely népi dal- és zeneköltészetét
gyűjti és hazánkban úgy mint külföldön terjeszti, hogy
azt a jövőkorak is megmentse; tartalomra terjeszti, hogy
legterjedelmesebb, mert már többet közölt, mint az ősz-
szes hasonnemű vállalatok; az árát tekintve is legol-
csóbb, mert jutányosságra nézve nincs hozzá hasonli-
tható zenemű. E nemzeti vállalat tehát valóban meg-
érdemli minden magyar hazafi és honleány pártfogását.
Megjegyzendő, hogy e gyűjtemény két részből áll, u.
m. zongorára alkalmazott dallamkönyvből a „Magyar
Daltár“-ból és ennek szövegkönyvéből a „Magyar
Daltár“-ból. A „Magyar Dal-Album“ IV-ik köte-

ismét 10 havifüzetben adatik ki, melyből az első füzet
november hó elsején jelenik meg. Előfizetési ár egész
évre: 10 füzetre 1 frt 80 kr., félévre: 5 füzetre 90 kr.
Egyes füzet ára 25 kr. A „Magyar Daltár“ IV-ik
köte két félkötetben fog megjelenni, melynek együt-
tes előfizetési ára 80 kr. Minden füzet bérmentve kül-
detik szét. Díszbekötési táblák a „Dal-Album“ egyes
kötetéhez 80 kr. Gyűjtőknek minden 6 egyszerre meg-
rendelt példány után tiszteletpéldány adatik. Előfize-
tések legelőszérűben postautalványon a „Magyar Dal-
Album“ kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

Rigómezei dalok.

Budics Györgytől.
(Zombor, 1882. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.)

Nem első alkalom ez, hogy a szerb költészet ter-
mékeinek a magyar irodalomba átültetésénél Radics
György nevével találkozunk. A „Hazánk és a Külföld“,
a „Magyarország és a Nagyvilág“, a „Fővárosi Lapok“,
az „Ujvidék“, a „Szabadka“, „Bácska“ s ezen becses lap
hasábjai megannyi tanúbizonyságai a szerény munkás
elismerést érdemlő fáradozásainak, egy, viszonylag
csak gyéren látogatott, csak ritkán munkált téren,
melynek gondos kultiválását pedig nem csak tiszta
irodalmi, de magasabb, hazánk közviszonyait érintő,
nagy horderejű szempontok is javallják. Habozás nélkül
mondjuk ki, hogy mi Radics György ez irányban munká-
lkodásával örömmel találkozunk, egy fordításának
becse, mint egyáltalában azoknak fentebb érintett je-
lentősége szempontjából is. Ez utóbbi tekintetben ugyanis,
önkéntelenül jutnak itt eszünkbe Bodenstedtnek álta-
lunk hason alkalomból már másutt is idézett, igen je-
lemző szavai: hogy a különböző fajú és nyelvű népek,
ha szellemi kincseiket kölcsönösen ismerék, átérzvé-
ny egymásnak életét, megismerve egymás jellemét, jó és
rossz tulajdonságaikat, sokkal több okot fognának ta-
lálni arra, hogy egymást szeressék, mint hogy egymást
gyűlöljék. A tiszta irodalmi mellett, tehát, ezen szem-
pont körülöten az, melyből minden nyíltszívű hazafi-
nak az ez irányban munkálkodás jelenségeit üdvözölni
kell, mert irodalmi vívmányai mellett — ha vívmányok
— azoknak egyik nagyjelentőségű kifolyása: a hon-
téstvért népek jellemének alapos megismerése.

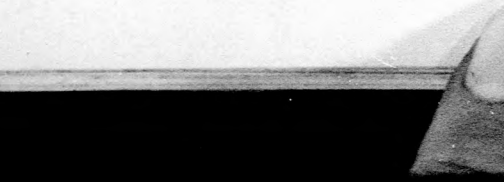
A rigómezei szerb népköltészetnek a magyar
irodalomba egy őszefüggő egész gyanánt történt át-
ültetése, valóban nem közönséges irodalmi jelenség.
Érinti az különösen a szerb irodalom és nemzeti egy-
féltékenyen őrzött, drága sajtóját: e népköltészet-
neknek világirodalmilag elismert belbe-
sése, melyhez avatatlannal kezekkel nyulni még a hírnév
legjobb akaratu terjesztésének megváltásával sem en-
ged a nemzeti önérték. Ki szerbek közt élt, tudja,
mik nekik a népdalok. Az elmúlt századok legbecse-
sebb hagyománya ez: a nemzeti lét majdnem minden
fázisának öröm vagy bánat nyilvánuló mozzanatait, a
nép érezeit a jó és rossz iránti hajlamait, szívbe do-
gását, higgadt gondolkodásának irányzatát, családi,
társadalmi, és politikai életének majdnem minden je-
lenségeit tartalmazó dalos történelem, az egyedített nem-
zeti élet nyitott könyve ez. Minden lapja, minden sora
és betűje visszatükrözteti a nemzet jellemének egy-egy
vonását, nem szűkölködve kiemelni: mi nemes, mi jó,
és magasztos, nem palástolva el: mi gáncsolandó. Ki
tanulni akar: istent imádni, hazát szeretni, tisztelni
szülőt és ősz hajjakat, szeretni ellenséget és felebará-
tot, ki dicsőség után rajongni, a harc iszonyait át-
kozni, a béke áldásait élvezni, ki gyűlölni és gyűlöl-
tetni, ki hön szeretni és szeretettni, ki epedni és keser-
vesen esalódni, ki örülni és búsulni, ki keblét nemesbíteni,
bölcs tanulságokat meríteni, vigaszt keresni, reményt táp-
lálni akar — olvassa e könyvnek a gyönyörűnél gyö-
nyörűbben irt lapjait, lépjen e talajra, s bizonyára
hálás leend a nehéz könyv névtelen megírója, a talaj
mivel je iránt.

De mert ily páratlan szépségű egy népek e
kincse: irodalmunknak joga és kötelessége megkivánni
attól, ki azt nemzetének bemutatja, hogy e nehéz man-
kára hivatott és képes legyen, s hogy a kincset, ha
nem is eredeti becsében — mi egykönnyen el sem
képzeltető — de legalább lehetőleg legkisebb esők-
kentésével mutassa be.

A rigómezei dalok a szerb népdalok összeségé-
re parányi ugyan, de azon kiváló része, melyben e
dalok setét fátyolként őrzik a kegyeletet a bennök
siratott nagy halott: egy nemzetnek a csatasíkon
eltemetett szabadsága felett. Szorosan véve csak tíz
dal tárgyazza e világtörténeti nevezetességű szomorú
eseményt, de éppen mert ily kevésben fejeztetik
ki oly szépen oly sok: nézetünk szerint, a szerb
népdalok ezen csoportjának sikeres, minden oldalról
kielégítő fordítása, a legnehezebb feladatok egyike,
melynek megközelítéséhez nemcsak tehetség, nyelv-
és népismeret, de alapos tanulmány, különös ovatosság, jó
íz és hozzá való kedv kívánatik meg.

S megfelelő-e a műfordító és kívánalmak szerint,
feladatának és mily mérvben?

Erre nézve, mi a fordításnak a legszigorúbb tár-
gyilagossággal leendő legközelebbi, részletes megbírá-
lása után mondandjuk ki bővebben nézetünket, ez uttal
egész általánosságban csak azon megjegyzésre szorít-
kozván, hogy a fordítástól — érintetlenül hagyva,
helyenkénti gyenge oldalait — egészben, s a dalok
összbenyomását véve, s figyelemmel a munka
különös nehézségére s a műfordítóknak csak helyeslehető
abeli törekvésére, hogy hű ragaszkodás által az ere-
dethez, ennek s a jász szerűségét adja vissza, mind-
ezeket egybefoglalva, nézetünk szerint a fordítástól
az elismerést megvonni nem lehet. He-
lyesen cselekedett, különösen, a műfordító, midőn munká-
jában, a népdalokat megelőzőleg, azoknak könnyebb
megérthetése és méltathatása céljából, a szerbeknek a
rigómezei itközvet előtti történetét adta rövid vázla-
tokban Kállay, Horváth, Majkov sat. után, mi a ma-
gyar közönséggel szemben, az ismertetés céljából,
csakugyan elkerülhetlenül szükséges volt. A műfordító
ugyanitt röviden ismerteti a szerb népdalokat
azokat valóban szépen értelmezvén s találóan jelleme-
zvé érteletjüket és becsüket.

A mondottak után mi őszinte örömlünknek adunk kifejezést a felett, hogy az e munkával az uttörők sorába lépő műfordító a valóban nehéz feladat körül, ha nem is teljes, de mindenesetre sikert ért el, mely, óhajtuk, buzditásul szolgáljon neki és mindazoknak, kik a két testvéremzet irodalmának kölcsönös megismertetése körül a működésre hivatják.

Dr. Pavlovits Jenő.

Felső-bácskai levelek.

X.

Zenta-vidéke, 1882. okt. hó.

(Kedves vendégek! — Zenta ipariskola. — A 30 évig működő „kertész” — Félkrajcáros forrongás — Tanáraink mozgalmá. — Az okt. 26-iki választás előkészületei.)

A helybeli értelmiség előbbkelőinek, a mult napokban kedves vendégeik voltak Zomborból. Városunkban időzött ugyanis Sándor Béla ő méltósága, szeretetreméltó nevelő s kedves leánykájával, itt volt még Czirfusz Ferenc ő nagysága, báj-dús leánya, Margit kisasszonnyal.

Intelligenciánk a kedves vendégeket valódi „bácskai vendéglátás”-sal fogadta, s ép ezért reményleni lehet, mikép a zombori vendégeknek itteni tartózkodásuk sokáig kedves emlékeik közé fognak tartozni.

Kellemesen érintette a magas vendégeket a helybeli dalkör figyelme is, mely vasárnap este, az ünnepeket sikerült serenáddal lepte meg.

Hála megyei tanfelügyelőnk nemes buzgalmának, Zentának már a legközelebbi jövőben — rendezett ipariskolája lesz, olyan, minőt az e tekintetben kiadott miniszteri utasítás előír.

Ezen ipariskola egy előkészítő, és ezenkívül 3 rendes osztályból fog állani, minek szükségletét a város, a helybeli ipartársulat és a magas kormány közösen fogja fedezni.

Nem lehet elismerőnek nem lennünk városunk tek. polgármesterre és tisztügyészre iránt azon lelkes ügybuzgalomért, mellyel az ipariskola ügyet a legutóbb tartott városi közgyűlésen, holmi kiesinyes gondolkodású emberek ellenében védelmezték, illetőleg a felállítandó ipariskolát továbbra hűzni-halasztani nem engedték.

30 év! — egy egész életkor! ...

30 évig munkálkodni az édes természet virágos kertjében! ... 30 évig nyesegetni, oltogatni a vad-csemetékét! ... bizony szép munka ez!

Hátha mikor ez a „kertész,” a szónak nem közönséges, de annak legnemesebb értelmében való kérésze! Hátha mikor e „legnemesebb kertész” 30 hosszú éven oltogatta a természet vad virágaiban a nemes anyagot, hogy majdan ezek idővel, ne csak paszta étellel, de szívvvel, nemesített szívvel bírjanak! ... Ez ám még csak a szép munka!

Ilyen „legnemesebb kertész”-ünk van nekünk is, bácsmegecieknek — ngs. Czirfusz Ferenc, kir. tanácsos s tanfelügyelőnk személyében, ki e hó 12-én ülte meg 30 éves tanügyi jubileumát, s a kinek ma a szív legmelegebb s tisztá érzelmével azt kívánjuk röviden mi zentai tanítók:

Legyen a jubilans-tanfériú szülőföldjének, a hazának még igen-igen soká olyan „nemes kertésze,” mint a minő eddigél volt! ...

Izraelben — nagy a forrongás! ...

Már mint t. i.: zentai izraelita-polgártársaink között nagy a forrongás.

Hogy pedig a megye központján félre ne értsék szavaimat, s valahogy egy század katonaságot a tettes alispáni hvtól utnak ne indítsanak hozzánk, hát sietek kijelenteni; mikép a zentai „forrongás” oka, egészen más természetű, mint pl. — a pozsony megyei „hecc” volt, — mivel nálunk a lárma, lamentatio oka mindössze is — $\frac{1}{2}$, mondva fél krajcár miatti történiék.

A dolog bibéje pedig az, hogy a városi tanács, kövezet- s rakpart-koptatás címén minden elszállítandó métermázsza gabona után $\frac{1}{2}$ krajcár rakparti javadalmazást hozott javaslatba a közgyűlésnek.

Emnek okáért tehátlan már most: uton-utfélen, mindenrendű clubban nagy a lárma, szörnyűséges a forrongás és a zsvajv — elannyira, hogy aki Jericho falainak a nagy harsogás miatti összeomlását nem hitte eddigél még a sz. hagyományok könyvének sem, csak jöjjön Zentára hamarosan, — bizonyára el fogja hinni.

A közs. gymnasium tanárai egy igen üdvös és életrevaló eszmét óhajtanak keresztülvinni, megvalósítani. Ugyanis: négy osztályú közélettanodánkat 8 oszt. főgymnasiummá törekednek emelni, egy kis állami segéllyel.

Adja Isten, hogy az ige testté váljék!

Okt. 26-án Zenta — orsz. képviselőt választ. Idáig a jelölt: ifj. gr. Ráday Gedeon! És mi szeretjük hinni zentai polgártársaink felől azt, hogy városunk mindazon egyes választó-polgára, ki szülő-, illetve lakóhelyének jövő virágzását nemcsak száján, hanem szívében is hordja; ki a tisztá szín-aranyat meg tudta különböztetni a „talmi”, hamis keveréktől, szóval: ki különbséget tud tenni ember és emberke között: az a zentai polgár tudni és sietni fog egy oly zászló alá sorakozni, hol ünérzetes, büszke lélekkel hangzathatja e felkiáltást:

Éljen ifj. gr. Ráday Gedeon
Zenta város orsz. képviselője!

Veritas.

Eperjes, 1882. október 14. é.

Biztos forrásból vett értesülésünk szerint becses lapjának folyó hó 10-én megjelent számában szerződszeggéssel vádoltatunk, mivel a helybeli színházat folyó évi október—decemberi időtartamra vettük ki.

Miután e hír csak téves információ következtében kerülhetett jelenlegi alakjában becses lapjába, kötelességünknek tartjuk úgy tekintetességedet, mint a nagyon tisztelt zombori közönséget is a dolgok valódi állása felől felvilágosítani, kérvén tekintetességedet, miszerint

e hirt a tényállásnak megfelelőleg becses lapjának legközelebbi számában rectificálni sziveskedjék.

Tudván azt, hogy a zombori színház csak november végén, esetleg december elején lesz megnyitható, kénytelenek voltunk oly várost keresni, melynek műgyényei a zombori közönség műgyényeit legalább is megközelítik; de kénytelenek voltunk színházat keresni, hogy társulatunk, állandó színpadon összehatalva, a zombori közönség igényeit kielégítse. Ezt felaláltuk Eperjes városában, hol nagy állandó színház áll rendelkezésünkre és hol a kassai társulathoz szokott finom és intelligens közönséggel állunk szemben.

Nem tudván biztosan a zombori színház elkészülésének idejét — természetesen — biztositanunk kellett magunkat, nehogy város és illetve színház nélkül maradjunk; ezért vettük ki Eperjest december végéig, anélkül azonban, hogy mi bármilyen tekintetben is levolnánk kötvé, sőt alig várjuk a színház elkészülését, mert társulatunk fentartása itt tetemes anyagi áldozattal jár.

Fogadja tekintetes szerkesztő ur kiváló nagyra-becsülésünk kijelentését, mellyel maradtunk

kész szolgálai

Sághy Zsigmond és Dobó Sándor
a zombori színház bérlői.

Törvényszéki csarnok.

Igen érdekes bűnügyben mondott a helybeli kir. törvényszék f. évi október hó 11-én ítéletet, Széchenyi József elnök, Jerkovic Antal előadó, Zsulyevics Demjén szavazóbíró és dr. Modor Vidor tanácsjegyzőből álló tanácsban. A kir. ügyészéget: Szakál Vidor alügyész képviselte. Védő: Dr. Czvetkovic Péter volt.

Vádlott Bálics Márkó Monostorszegi lakos volt.

A tényállás következő: 1882. évi augusztus hó 19-én Zombor alatt a Ferenc-esatornán álló hajón, Tomasev Antal azért, mert ő fejszével a hajó kötelét elvágta, a hajó kormányosa Bálics Marin által megdorgáltatott. Mire ez — kedély állapotá nagy mennyiségben élvezett $\frac{1}{2}$ liternyi pálinkától felizgatva lévén Bálics Marina (vádlott apja) rohamt, azt torkon ragadta, s dulakodván vele, mindketten a Ferenc-esatornába estek, a mint Bálics Marin a vízből kijött, Tomasev Antal ismét torkon ragadta, azonban ekkor a hajón lévő napszámosok őket szétválasztották. Ezután Bálics Marin átöltözvén, a hajó külső részén ismét megjelent s anélkül, hogy Tomasev Antalhoz csak egy szót is intézett volna, ez őt újra megtámadta s torkon ragadva fojtogatta. Ekkor Bálics Marin fiát Bálics Márkót segélyül híván, ez a kezéigyebe került hasábal fával Tomasev Antalt egyszer oly szerencsétlenül fejbe ütötte, hogy nevezett a kapott súlyos sérülés következtében meghalt.

Ezen büneslekménye miatt vádlott Bálics Márkót a vad és sikerült védbeszéd meghallgatása után a kir. törvényszék, halált okozó súlyos testi sértés büntetésében találván bűnösnek (1) egy évi börtönrre ítélte.

Vádlott s a kir. ügyész felebbezést jelentett be Kiváncsiak vagyunk a felsőbb bíróságok határozatára, a melyeket annak idején szinte közölni fogunk.

Felmentő Curiai ítélet. Mérgőzés által elkövetett férjgyilkosság büntetése miatt a Zombori kir. törvényszék által 15 évi fegyházra ítélt Firány Verona, öz. Vitéz Kálmán bünygyében a mult szombaton hirdettetett ki az ítélet, melynek értelmében a kir. ítéltáblai ítélet helybenhagyásával vádlottnő az ellene emelt vad alól teljesen felmentetett.

Érdekes tárgyalás volt Panesován e napokban dr. Horváth Géza szabályi járásbíró ügyében, mely minteg: másfél év óta van folyamatban. Az e hó 11-én dr. Horváth Géza járásbíró és Milassin József volt szabályi, jelenleg öbecsei ügyvéd ellen megtartott bünygyi tárgyalás alkalmával, fentemlített járásbíró, hivatalos hatalommal való visszaélés, Milassin József ügyvéd pedig a család vádjá alatt állott. A bünygy tényálladékat következőkben közöljük. Lázits Milán 1879-ben megölt egy Kraktoz Milán nevű csurogi mészáros. A mészáros özvegye kártérítés és a gyilkosság következtében bekövetkezett keresetképtelensége fejében, 500 frot követelt Lázits Milántól, mely összegből 210 frot megállapítottak az özvegy részére és ezen összeget Lázits Milán ki is fizette. De evvel Kraktoz Milán be nem érte és újabb keresetet indított 250 tt iránt, melynek megfizetésére bíróság is köteleztetett Lázits. Ez felebbezte az ügyet a kir. táblához — s a felsőbb bírósághoz határozatának leérkezéséig a kereseti összeget bírói letétbe helyezte. Miután a kir. tábla határozatát, — mely az ez ügyben való bírói ítéletet feloldotta — a járásbíró megkapta: ők Milassin ügyvéddel együtt kimentek Csurogra, s ott mindketten nagy mérvű rábeszélés és nógatás után rávették Lázits Milánt, hogy a reá nézve kedvező hangzó kir. táblai ítélet dacára — szüntesse be a pert, s adja beleegyezését abba, hogy Milassin ügyvéd felvehesse a bírói letétbe helyezett 250 frot. Lázits Milán természetesen nem tudta, hogy ügye reá nézve kedvező módon intéztetett el a kir. táblánál, engedett végre a nagy mérvű presszió és rábeszélésnek. E tényálladékat képezte a ma megtartott bünygyi tárgyalás alapját; a járásbíró ép úgy mint az ügyvéd azal védekeztek, hogy nekik a táblai ítéletről tudomásuk nem volt, s így rosszhiszeműleg nem járhattak el Dr. Horváth Géza járásbíró; ép úgy Milassin ügyvéd az ellenük emelt vad alól felmentettek. „E—s.”

A Petőfi szobor október 15-iki leleplezésére.

Hazánk egét viharfelleg boritá,
Terhesen és sötéten, mint korom;
Visszhangozék gyilkolni kész tüzének
Megdörgésétől a kárpátorom.
Ezernyi átkot zúgva morajával
Megállt a vén budatorony fölött,
S rémes gyönyörrel sujta közbe gyakran.
Midőn a kard, s a lánc megütközött.

Megszülte méhéből falánk kigyóit,
Lehánya őket népeink közé;
S e szörnyű raj, szívükbe lopva fészket,

Azt gyáva csüggedés ösztönöze.
Győzött a sátán vakmerő sugalma,
Kétségbeesve szenvedett a hon;
S nem lenghetett a győzedelmi zászló
Árpád szerzte ősi halmokon.

Az ellen jött, csörgetve rabigáját,
Halált szikrázó irtó pallosa;
A nemzet már lemondott, azt hívén, hogy
Hajnal derülni nem fog rá soha.
De élt az égbe' még fenn, élt egy Isten,
A magyarok hatalmas istene;
Meghallgatá fohászukat, s a zsarnok
Csordára boszuló kardot fene.

Vigasztalón tündöklött a szívárvány,
És szent remény üze a bánatot;
Egy szebb jövőnek édes, égi álma
Sziveken és velőkön áthatott.
»Kipattant szikra Isten homlokából»
Világra gyulladt keblünk belsején,
Kételyt ölo sugárinál megírva,
Láttuk, miként valósul a remény.

Te vagy e szikra, Te, az égi szellem
Meváltani jövel e nemzetet;
Csak feltűnél nekünk és feltűnésed
Szabadságunk feltámadása lett.
Igen, az ég, az ég küldött le hozzánk,
Hogy győzelemre buzdítsd népedet,
A szent szabadság győzelmére, melyben
Halált rendelt számodra végzeted.

Tyrtaeusá valál te nemzetünknek,
Örökre élő hős Tyrtaeusá!
Elsők sorába mindig ott csatáztál,
Ahol leginkább dült a harcusa.
Lángihletű lantodnak szózatárja
Túlharsogá a zengő ágyukat,
S ismerni megtanulta a magyarnak
Nevét: kelet, dél, észak és nyugat!

A lant s a kard: szerelem és szabadság;
Hazáddért ezt, magadnak azt vedéd;
Hogy hintsd világra evvel a hazának,
Azzal magadnak egykor hírnevét.
S végleg nem enyhült szűd dicsszomja hajh mert
Lándzsát döfött beléd a vad kozák;
Te halhatatlan vagy, poraidat bár
»A szellők már régen széthordozák.«

Széthordozák, s a por minden szeméből
Emlékezet virága fakadott;
A szeretet csókdozza szűzi kelyhét,
Hűség csepegtet rája harmatot;
Mondják: sirod nincs, balga szóbeszéddel
Rebesgetik »halmát ne is keresd!«
Egy nemzet keblében vagy eltemetve,
Kövült keserve sirodon kereszt!

Oh nagy szellem! ki megjósálad halálad,
Azt a halált, mely halhatatlanit;
Kinek szavára visszatért a milljó
Szívéből száműzött remény s a hit;
Ki üstökösként tündökölt a vésznek
Csendet riasztó zordon éjjelen,
Fogadd hű nemzeted magasztalását,
Melyet Feléd most itt röpítek én!

Ha ajakad szerelmet dallni nyíltott,
Zománczóá kimondhatlan varázs;
Mely öszült gondot, ifju szenvedelmet
Örök felejtés mély sírjába ás.
Vigadva sír és sírva vigad az, ki
Lelkébe vési gyöngyosoraidat:
Képzelméd végtelen arany fonál és
Megannyi gyémánt rajt a gondolat.

Az elnyomás zimankós éjszakáján
Szabad eszmék vezérlő csillaga,
A zsarnokok xerxesnyi táborával
Ki szembeszállá bátran egymaga:
Küzdtél a füstgomolyba' szüntelen, bár
Láttad szívédnek könnyét omlani:
Míg biztatának reszkető karokból
A tépett zászló lengő rongyai.

Kínna! szerzed a hír nymbusát és
Üdvvvel viselte méltó homlokod;
Rövid időig, ám so' sem mulandón,
Mennyei fényben rajta ragyogott.
Kinek babériján sok szűró tövis nőtt,
Örömmámorba fojtád a panasz;
S hallgatva túrted, hogy mellőztetésnek
Fullánkja lelkesen sebet fakaszt!

Szavadra a palota porba omlott,
S trónussá vált a koldus gunyhaja;
A tündér-csarnok pusztá csillogása
Dicsetlenség kódéba hűny vala.
Mert mindenütt eszméd hatalma győzött,
Függetlenség koszorú bajnoká!
S bár álnokul hóhércar tört nyomába,
Enyészni többé nem fog az soha!

Nem a hiú rajongás füze Hozzád,
A hír megtestesült eszménye vagy! —
Szavadra nagy, mint harcba büszke Caesar,
Miként Napoleon nevére »Nagy«;
Ki mennél jobban sújt a sors csapása,
Minél sötétebb lelken a gyász:
Erőt merítve a szerencse fogytán —
Annál magasabban, s dicsőbben állsz!

... Oly ifjún, élted hajnalán letörve,
Elbucszatlan sírba szállani...
S nem éri meg, mikorra teljesülnek
Vágyó szíved fellengző álmai:
Nem éri meg, a miért élve-haltál:
Lesz-e »jövendőnk« végre és — milyen?
S elvetve lenni egy hűvös ózát, hol
Lelked kifáradt szárnya megpihen!...

Az Alföld délibábos Oceánja,
Melyen a drága bölcsőt ringaták;
Siratja a Szabadság holt fiát, most
Hazánk legünnepeltebb dalnokát.
— Honnan képzelmed túl, egekbe tört fel, —
Megnyitotta a menny kapuja:
S alászálltál, midőn a gaz tyrannok
Átkos vasára szűnk feljajdula!

Honnan sas röptü lelked fellegekbe,
A nap fényével versenyezni szállt;
Széles világnak minden honfiszíve,
Mint vértanúnak hódol, tisztel, ád;
Honnan tüzelve, lelkesítve minket,
A jogtörők füléig elhata —
Miként villám villámmal egyesülve,
Bosszura hangolt lantod szózata!

Miként tenger hatalmas árja bömböl,
S roncsolja szét a cyclop-gátakat;
Ugy törte szét a tür-szavadra támadt
Szabadság-szellem, mi eléakadt.
S miként a tenger tajtékzó örvénye
Magába minden gátat eltemet:
Ugy kárhoztatta sors elnémulásra
A szent dicső szabadságszellemet

És mégis, mégis könyve jóslatoknak,
Megírta rég, ami örök-igaz;
»Szentegyház keblünk és oltára képed!«
Az volt mindig, van, s lesz mindenkor az!
Megírta, amit annyi hős óhajtott,
És amit oly igen kevés talált,
Bár érte küzd a diadal csatáján,
Megírta azt a szép, dicső halált.

Igen! elestél ott a harc mezőjén,
Karddal kezvedben, szóval ajkadon;
Elestél ott, pirosló vérpataokban,
Mennyit nem öntött még a Balaton.
De mint Tiharynak áll fenn bérce-tetője,
Emléked itt bevésve oly szilárd! —
A görög így nem bálványozhatá az
Olympust rengető Isten-királyt!

E »kép«, ez »oltár« áll most itt előttünk;
Némán tekintve, ajka szótlannal;
S a honfiszív — így elfödötten is már
Miként dagad, miként magasztosul!
De jobb is így, ha szótlán vagy, ha béken
Hagyod e sokat tűró nemzetet!
Ki tudja, merre nem ragadna lantod,
S mit nem idézne fel emlékezetet!

De majd ha újra bebőrül fölöttünk,
Akkor mutasd meg merre visz az út;
Melyen e hon vagy véres győzelemnek,
Avagy dicső halál révébe jut
Akkor harsogd el újra nemzedetnek
Vérrel pecsételt szent dalát nekünk!
S halod felzúgni majd az őz Dunától
Kárpát visszhangját újra: »Esküszünk!«

Ugy szálljon ismét ihletet belénk és
Megfejtve van: »Kie lesz a világ?!«
Ki lesz a győztes kard és lánc pihentén,
A szabadság e vagy a szolgaság?!
A magyar-e, kinek szívéből egy láng,
Halálig honszerelmi láng lehelte?!
Feleljek e?! — Nem; Hadd feleljen ő meg!
Halljuk!! — Vegyék felre a lepelt!!

(Világi Gusztáv. *)

SUGÁRKA.

Beszély.
Ista Winternitz írta.
(Vége.)

Szeptember 10-én: Gyöngye kezében remeg a
toll. A kétségbeesés könyve ül szememben. — Hova
tűnt a boldogság e kebelből? Vagy ama rövid napok
öröme volna minden, amit egy szívnek élveznie szabad.
A többi napot, — a szünni nem akaró terhes élet
egész hosszú örökkévalóságát azután mindvégig a két-

*) E költemény is azok között volt, melyeket a bírálók a figye-
lemre méltóbbak közé soroztak. Szerk.

ségbeesés töltse ki?! Hogy lehulltam a menyből, —
hogy belevesztém a pokolba! — és mindent egy
perc alatt. — Akkor, — igen, akkor, amidőn ott
a magas erkélyteremben Ella fivére elé vezettek.
»László!« — sikoltám kínosan feszülő szívvel rogyva
lábaihoz. — Azután még egyet láttam, egyet éreztem,
azt, hogy két erős kar szorít egy dobogó kebelhez,
egy forró ajkpár tapad ajkamra — és az én Lászlóm
biztató, édes szemei néznek reám ünneplően, szerelem-
mel tele. — De nem tudtam ennek teljesen örülni —
hisz ott volt a gróf, az öreg gróf, aki soha még prole-
tárral kezelt nem fogott — s ott állt a hófehér arcú,
sohasem mosolygó grófnő. — Ezt tudtam, ezt éreztem,
s a csók mint a tűz égetett. »Lám, lám! Mily hamar
szővődött ez idyll!« reseggett a gróf hangja gúnyosan.
»Fidone! mily rút »coup de Théâtre« jegyzé meg a
grófnő. — Azután vége volt mindennek! Esméletem
elhagyott, az egész világ összefolyt előttem, csak ked-
vesem szemei ragyogtak be a halál sötétjébe, melybe
süllyedni érzem magam. Oh, bár haltam volna meg ott
keblén! — Legalább őt szeretve — s tőle szeretve
haltam volna meg! — Hosszú betegségem még most
sem enged többet írnom. De ő még ma sem jött el.
Mi lett belőle? Atyám azt mondja, hogy ő maga hoz-
zott haza kocsián. S azóta többször itt volt, megígérte,
hogy ismét eljön.

Szeptember 30-án: Nem jött el. Ma hallottam,
hogy elutazott. Atkom reá!!! Gyáva, nemtelen volt,
ha atyja parancsa visszatartotta. En lelkemet adtam
volna érte — s ő most hagy el, mikor már letörte éle-
temet. Kinjaim fejére szálljanak — s valamint ő akkor
tett legboldogtalanabbá, mikor legboldogabb voltam:
— akkor változék vérré az örömitál poharában, amikor
ajkához emeli.

Ezen sorok legyenek könyvemben az utolsó.
Minek örökítem meg kinjaimat?!

Négy év mult el. Szívem sohasem hegedhető se-
bével még most is élek. Sőt megkísértem, tán boldog-
ságot teremthetek még, ha érzésem nem lehet is azt.
Barna Gyula kezemet kérte. Nyílt vallomásom után is
megmaradt kérése mellett. — Ugy reméli, hogy boldog
lesz velem. Ugy óhajja, hogy az legyen én is! — Az
övé leszek, tán ez önmegtagadásért jutalmul nyugalm-
mat visszanyeri lelkem.

Ismét négy év... Gyermekem! Itt állok böl-
csőd előtt. Te vagy hát az az angyal, akit nekem az
Isten küldött? Nem, oh, nem! Még a te ártatlan arc-
od nem homályosítja el azt a ragyogó férfiarcot,
melyet úgy szeretnék szívemmel együtt kitépni ke-
lemből! — Atkozom születésem percét, — az órat,
melyben találkoztunk; őt, amért ilyen nyomorulttá
tett — és magamat, — amért nem bírtam véget vetni
keserves életemnek!

Ismét letelt két év. Kinn ültem kis Sándorommal
a ház előtt. Fényes kocsit robotott élénk, s megállván,
fiatal hölgy suhant ki belőle, hogy nálunk, az erdész-
lakban gyermekei számára vizet kérjen. A legbájosabb
pillangóhoz hasonlított. Minden rajta csillogó és pom-
pás volt. Gyönyörű sötétszöke hajzatát hosszan ki-
bontva engedé öltönyén végig omolni. — Soha tündéri-
esebb nőt nem láttam. De lelke hideg, könnyelmű, ka-
cér. Még csak meg sem köszönte a nyújtott frissítőket,
melyeket angyalszép gyermekei mohón nyeltek el. Ijed-
ten nézett rám, amint kezemet kínálólóg vállára tettem.
— Félt, hogy ruháját összegyűröm. De Gyulára sok-
szor és jelentéssel tekintett. Nem csodálom. Ő
valóban a legszebb férfi, akit valaha láttam. S még
jobb, mint amily szép. »Hogy hívják,« kérdé az egyik
kis leánytól fiam. A kis lány nem felelt, gőgösen
vonta fel ajkait. Tán 8 éves lehetett. Öcsése felett
helyette. »Őt Lucianak hívják, engem Anatólenak, ezt
a kis lányt pedig Adriennek. Mindnyájukat pedig
Réghalmai Fenyvessy grófnak.« Aztán hallottam még,
hogy most hazajöttek a nagypapa temetésére, hanem
aligha vissza nem mennek újra a szép franciaországba,
a »Mama« szülőföldrére.

Fiam is bemutatta magát: gyermekies csevegé-
sét lódobogás zakatít felbe, s egy perc múlva szemben
álltam Lászlóval. — Szívemben egyszerre fájdalmas
összehúzódot érezve ájultan rogytam a före. Azóta
már egy hét telt el, — és ma orvosom megmondta,
hogy pár nap múlva nem fog már fájni semmire. Szép
kis fiam, légy boldog! Fenyvessy László gróf elrabolta
anyádát, elfagyaszta anyád szívében a szeretetet,
melylyel neked tartozott. Bocssás meg azért neki!!
Én pedig adok neked egy jó atyát és Imre bátyámban
egy örökkévaló barátot. Ő fogja neked e lapokat vala-
mikor átadni, ha a szenvedések éretté tettek. — Él
boldogul!!! Megyek nyugodni!

Aki sohasem kesergett visszahozhatlan öröme-
k fölött, akinek szívében sohasem dúlt a késő bánat, a
szomorú tudat vése, melyet helyrehozhatatlan veszte-
ségek után érezünk: az nem teremthet magának fo-
galmat egy valódi fájdalom keserűségéről. Midőn a
lélek egy öröklét örömeivel óhajta bérni, — hogy azo-
kat mind — mind odavethesse azért az egy pillanat-
ért, melyet úgy szeretne visszavarázsolni — és soha
— soha sem lehet visszanyerni! Mikor nem ismerünk
üdvöt — az egyen kívül, — melytől örökre — ah!
minden végtelenségig megfosztott az ádáz sors! Mikor
erőt vesz rajtunk a kín, a kétségbeesés és nem nyújt
többé szenvedéseinkben vigaszt a megsemmisülés biz-
tos reménye! Ah ember! ha ezt nem ismered, még
nem voltál szánandó soha!

Sándor nem ült többé íróasztala előtt; ott tér-
delt imazsámolyán s a feszület lábainál fekvő lapokat
csokolta. Amit ott kínosan feszülő kebelével, reszkető
hangon esküdött, amit ott az istenember színe előtt
megígért tekintete kimondott: az minden inkább volt,
mint szerelemtel édes suttogás. Abban a lázasan sut-
tógott szókban egy torlást; abban a néma tekintet-
ben egy elköltözött lélek iránti forró szeretet sugár-
zót, kísérve a reménytől, melyet az elkárhozott boszú-
álló érezhet.

»Anyám! szerette jó anyám! Szívén találjam azt,
ki téged porba suttott!«

Szerető szívek csodás sejtelmekkel bírnak, meg-
érzi az egyik a másiknak szenvedését. Sugárka büszke
szívén éles fájdalom nyíltat végig, midőn Sándor távo-
zott. Leomlott a pázsitra és vad indulatokban kényte-
len volt bevallani maga előtt, hogy ő, a grófok büszke
ivadéka úgy szereti, ezt az egyszerű férfit, miként soha
kék vért nem szeretethe jobban. És ez ellen nem volt
segítség, — semmi okoskodás, — semmiféle családi
címerhez nem lehetett menekülni.

Nem gondolt többé a családi areképesarnokra,
melynek falairól a büszke arcok mindenkor a köteles-
ségre inteni látszának, mellyel e család fényének tar-
tozék. Mindössze egyetlen jóságos szempár világa ha-
tott nehéz fájdalomának sötétjébe — ősz nagyatyja te-
kintete, mely oly ígéretteljesen, oly szeretőn tűnt föl
emlékében, hogy újra éledt benne a remény szikrája.
»Oh, ha sikerülne az édes terveket valósíthatnia! ha
az atyai szív képes volna halomra dönteni az előité-
letek boldogtalanságot szülő rémeit! Milyen túlvilági
öröm volna odaborulni az ifjú keblére és szerelemtől
hevülten rebegni: »Itt vagyok, tied, tied örökre!«
»Hátha, hátha mégis lehetséges volna ez?!« Mit nem
hisz örömet a szív, ha egyszer óhajja! Haza, haza!
»Atönteni azt az óriási fájdalmat az atyai kebelbe, ha
enyhülést nem, de tán részvétet találni!

Nehéz, fájdalmas sóhaj lebegtetni a könnyű esz-
kefüggönyöket. Honnan jó?! Tán azokról a sárga le-
velekről, melyeket a halvány újak egyenként lapoz-
nak végig? Oh, azok a kuszált fekete sorok mennyi
fájdalomról, mennyi lelki kínról beszélnek. Bennök ég
a szenvedély lángja, melynek szavára megszünik az
ész beszélni. Beléjük van írva az utolsó fohász, melyet
az öngyilkos véglehelte emelt! Megtört szívek, letört
virágok, ki köztetek jár, meg kell örülnie!

Az az ősz férfi, aki ott lapozgatja a legszomorúbb
könyvet — maga is olyan szomorú. Tekintete olyan
távavó, hogy megijed tőle aki ránéz. Fülkel, végig
simítja homlokát. Talán a nehéz gondolatokat szeretné
lesimitani onnan?! Hiába! Lidércnyomás az atyaszívén
gyermekéi szerencsétlen kimulta. Tegnap még viruló
kert — ma már pusztá, elhagyott minden. Ahol még
imént illatozó kelyhek nyílottak — most semmi más,
mint egy maroknyi por — és a kétségbeesés, marcang-
oló tudat, hogy egy harmatesep hiánya ölte el mind-
ezen virányt!

Két kép függ az íróasztal fölött. Fekete fátyol
takarja. Évek óta nem hullik le rólk a sötét lepel.
Minek is? Hisz aki megtekinteni kívánhatta volna,
annak szívében lángvonalakkal festve élt e két kép.
Most a halvány férfikéz remegve nyúl utánok. S a
lehalló fátyol alól, mint éjre nap bukik elő az egyiken
egy fényes arcú ifjú, a másikon két gyönyörű lányka
képe. Az ifjú arcán megírva minden, ami szép és ma-
gasztos, az ikerleányok szemében minden, ami édes és
szeretetre hívó.

»Oh, Mária!« sóhaj az agg és ajkai a két are-
képet érintik, meg tudat találni a legfájdalmas helyet
szívemben! Amikor legbiztosabban érzésem magam,
mikor szeretett arcod már homályba merült előttem,
akkor magadhoz vetted őket, s magamra hagytál, hogy
legyen időm gondolkozni az áldásról, melyet egy szer-
ető szívből elveszték. »Végzet!« folytatá egy kere-
vetre rogyva — »végzet, hogy Lucia Imrét meglátta,
hogy midőn rajongó lelke egész hevével csigított az
ajakon, melyek a szöszkekről Isten ígét hirdetek, szíve
elválhatlanul övé lett, kihez még gondolatban közelíteni
is bűn volt vallásos kedélye előtt. A kárhozat — bár-
hová tekintett — tántogott elé. S ő inkább egyedül
rohant belé, mintsem Imrét magával sodorja. Merget
vett. Te adtad neki tán e tanácsot, Mária! Bosszúálló
szellemed rabolta el tőlem őt, a hajnalarcú angyalt,
aki csak azért látszott teremtvé lenni, hogy fejéről
leimádkozza a bűnt, melyet ellened elkövettem.« Aztán
odahajolt a kép felé és könytelen szemei hosszan függ-
tek a szép ikreken, amint egymást átölelve are-areon
mosolyogtak felé. És ismét átnézett a bátor tekintetű
ifjúra, aki nemesszabású homloka alól oly mélyen né-
zett őz atyjára, mintha komoly, jellemről beszélő sze-
meivel akarná inteni, hogy letért az igazság ösvényé-
ről! »Oh, te, ki oly szigorú voltál mások és önmagad
iránt! Tudod-e már eddig, hogy atyád nemtelenül el-
tiporta egy lilium hószirmait? És ha tudod, megbocsá-
tattál e nekem, mint ahogy én megbocsátottam neked,
amért erőszakosan tépted szét életedet, melyet tőlem
nyertél s mellyel nekem tartoztál? Kinosan vonagló
arca sokáig nem talált nyugalmat. »Párba!« kiálta
hevesen fölugorva, »jogosult-e odavetni az életet egy
nyomorult eszméért, melytől semmi sem függ?! Nyo-
mort, fájdalmat hozni szeretteinkre, egy szívért, mely
vigyázatlanul elárulá, amiről úgy is tudtad, hogy
agyrem. Balga ifjú! Te nemesak öngyilkos, te anya-
gyilkos is voltál egyszersmind. S ezt, ha van Isten,
meg nem bocsátja soha!« Ismét néz — megcsókolja
fia arcaképet — most újra a leányarcokra tekint. A
szöghajú Adrienne, a félig nyílt rózsával kebelén,
mintha most is előtte térdelne, mintha most is fülébe
csengene az esdeklő szózat: »Atyám! ne még! Oly
ifjú vagyok, maradjak még melletted! A gróf bár szép
és nemes, de nem szeretetem!«

Hanem az idő szállt, s nem leheté késni. Az
olasz gróf szenvedélyesen szerette Adriennet s atyját
rábirta, hogy kimondja a parancsot, mely leányát hozzá
nyúl menni kényszeríté. Egy év múlva a halvány vi-
rágszál mosolygó bimbót hozott A kis Melánia virult,
fejlett: a szép Adrienne hervadt, örömtelen élete
estéje közelgett. Csak egyetlen boldog perce volt egész
életén át; amikor megtudta, hogy tudóbaja gyógyít-
hatlan. Amikor az első sárga levél lehullott, az ő
csillaga is lefutott az égboltról. Kis leánya maradt
csak rózsa, Sugárka, a nagypapa egyetlen vigasztalója.

És ez az utolsó kép olyan fájó, olyan meghi-
t. Ezekről susognak azok a beírt lapok. Azért olyan
halvány az az őszfűrtű férfi, a ki most elmélázva tul-
világi hangokra látszik figyelni. »Ah, ha ő akkor, mi-
dőn az esdeklő leány előtte térdelt, kérésére hallgat
— tán még most is ott virulna az keblén, tán vidám
gyermekhangok zaja verné föl most a nesztelen kastély
erdőjét. Oh, ha mindezt vissza lehetne hozni, ha jóvá
lehetne tenni az elmulasztottat!«

És most, midőn az ajtó függönyei hirtelen szét-
táruznak s egy büszke leányalak repül felé — ott meg-

állva ellőtte porba omlik — most térdeit kulcsolja át, azt hiszi, hogy a rég tovatűnt idő újra visszajött, hogy Adrienne bájos arcát látja maga előtt! S még mindig álmodni vél, midőn megzendül egy végtelen szenvedésről tanuskodó könyörgés: „Atyám, aki szeret, az nem ismer rangkülönbséget! Barna Sándor méltó kezemre — add neki azt — szívem úgy is rég az övé!” Mint a megsebzett vad, szökik föl helyéből a gróf. „Atok, atok réád, akit legjobban szerettem! Te akartad a legnagyobb, legsúlyosabb csapást mérni ősz fejemre! Nézz ez arcokra, mindegyikök meg tudott halni, de nem fedte el, mivel tartozott őseinek! En magam egész életemen át vérző szívemben hordtam a lemondás törét és te elég gyenge volnál...”

„Nem gyenge, elég erős leszek — szolt most fel-lángoló tekintettel Sugárka s arca büszkeségben ragyogott — elég erős leszek lerontani mindazon korlátokat, melyeket hivalkodó emberek csak azért emeltek, hogy azok mögé rejtsek ballgatóságukat! En szeretem őt és dacolok mindennel, mi utamba áll!” Heves közmozdulattal tört rántott elő és magasra emelve kiált: „Mondd, hogy szabad, mond, hogy övé leszek, vagy lásd meghalni!” — „Gyermekem! — sikolta László — s te tudnád ezt tenni?” — „Mért szeresselek én téged jobban, mint te engem? Vagy nem könnyebb e neked előítéleteid, mint nekem szerelmemtől megválni?”

„Oh végzetem! — nyögő a porba sujtott agg — oh Mária; hát még sem szűnt meg szellemed üldözni?” De hirtelen vigasztaló gondolatától megkapatva fölkiáltott: „Vagy tán ez legyen az ut bocsánatodhoz?! Fiad! igen fiad boldogsága! ez tán megkérdelhet!” — „Legyen! — szolt ünnepélyes hangon Sugárkához — add vissza nagyatyád nyugalmat s felejtse el szenvedéseimet!” Keblén csüggött a leány, ragyogó arccal magasba tekintve hálásan kérde: „Igaz tehát, amit álmodni sem mertem? övé leszek?”

„Ugy van gyermekem,“ mosolygott az agg s szívét mondhatlan édes nyugalom töltö meg. E pillanatban boldog volt, mert hitte, hogy Mária megbocsátott neki.

„Doktor Barna!” — jelenté e perében a szolgál. Örömsikoltással futott eléje Sugárka. Az alkony de- rengő homálya nem engedé fölismernie, mily változás ment végbe Sándor vonásain. Csak midőn ez magasra emelt fővel komoran megállott előtte s az odanyújtott kis kezét elutasítólag érinté, akkor villant meg lelkében e gondolat, hogy Sándort megsértette az erdőben. Hirtelen magyarázni kívánt mindent és egyenesen karjába vetve magát, végtelen önfeledtséggel rebegé: „Tied vagyok, szeretlek!”

Mintha kigyóra lépett volna, ijedten hátrált Sándor. A hold világa kísérteties halványtságot árasztott rémült arcára, szemében megvetés és harag égett. Dörgő szava betölté a tágas termet: „Anyám gyilkosa! Téged ősz fürted övnek haragom s bosszúm elől, de gyermekedet megsebezte a bosszú fegyvere. Szeret — én égek érte — de megesküdtem, hogy soha kezét érinteni nem fogom. És ezt megtartom, oly igazán amint kívánom, hogy anyám drága szelleme nyugalma, találjon!” — Megfordult és búsan intve búcsút, távozni készült.

„Ne még! — kacagott fel Sugárka, — még mon- dok elébb egy szót neked, melyet sohase feledehesz — és amint Sándor visszafordult, markolatig ütötte ön- szívbe Sugárka a tört, melyet az asztalkáról újra fölkapott. Két rémes kiáltás — és egy elhaló nyögés — s aztán a lányka szíve megszűnt dobogni. Szemei megtört tekintete az ifjú arcán vészett el.

„Mária!” sikoltott az agg az elhidegülő testet a pamlagra bocsátva, „vedd az utolsó áldozatot, vedd el az utolsó reménységárt, melyet még bítam és legyen emléked örökre átkozott!”

„Anyám!” sóhajtott az ifjú, „te meg vagy bo- szulva, de fiad örökre nyomorult és boldogtalan!”

A réghalmi kastély olyan csendes! Az ifjú le- ány mélyen alszik. Egy agg férfi jár föl és le a ház- ban — csendes, majdnem vidám arccal. Olykor eljön hozzá egy halvány ifjú és odaülve mellé a széles tor- nára, hallgatja áhítattal a különös beszédeket, melyek úgy folynak az agg ajkairól. Azt elbeszéli, hogy hol- nap már visszajön az ő aranyos Sugárkája; milyen világos lesz újra az egész vidék, ha megjő. Csak Má- ráért ment — mindjárt visszajönnek együtt és azután ismét útra kelnek, de ő is velük megy majd. — Olyan sokat tud regélni, olyan szépen elmondogatja: most a vörös tengeren kell átrepülnök, most meg az Atlasz hegység fölött. — Úgy várja, úgy számítja: mennyi idő, hány mértföld még a viszonttalálkozásig? Egy — két — három végtelenség! Egy — két — há- rom öröklet! Nem sok az egész, csak érteni kell a vá- rakozáshoz.

Ilyenkor azután az a fiatal halvány ember mé- lyen felsóhaj és el-elmondogatja magában: „Boldog, irigylendő ember!” — Aki az örüllet irigyléni tudja!!

NYILTTÉR. *)

Tekintetes szerkesztő ur!

E becses lapokban közzétett utolsó levélem azon pontját, melyben a kaszinót interpelláltam, néhány szükséges egyéniség oda magyarázta, miszerint én ezál- tal olvasó egyletünket megsértettem.

Ezen álokoskodók Söffer József városi irnokot mint Habermann Dávid sógorát, arra bírták, hogy egy választmányi gyűlés megtarthatása végett a szükséges aláírásokat megszerezze.

A rokoni viszony szülte kötelességnek ő meg is felelt, az aláírásokat kieszközölte, s kérelmezte, misze- rint engemet a fentecsetelt vétségért a választmány megintene, vagy mi több — kizárna.

Szerencsétlenségére azonban a választmány szigo- ráan ragaszkodott az alapszabályokhoz s ahelyett, hogy Söffer kérelmének helyt adott volna, elhatározta, hogy Habermann Dávid felhívatassék, miszerint magát az

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget aszerk.

általam ellene emelt vádak alól a választmány előtt hovahamarabb tisztázza; mert különben az alapszabá- lyok értelmében az egyletnek tagja nem lehet.

Noha jobban szerettem volna, ha az olvasó egy- let a választmány gyűlését saját ambíciójának sugal- lata folytán kérelmezte volna, nem pedig az aláírók alaptalan kérelmére, mindamellett kötelességem a nyil- vánosság előtt is dícsérettel adózni a választmány el- járásáért, mellyel Habermann ez új támadása ellenoly fényesen megvédezt, a kérelmezőt visszautasította, so- phistikus nézeteit megcáfolta s minden személyeskedés- től eltekintve, épségben tartotta az egylet és alapsza- bályainak tekintélyét.

Amit Habermann Dávid hitközségi elnök (még mindig az, miután a község rettegve asszjától elcsapni nem meri) ellen irtam, a valóságnak megfelel.

A sajtóbírótság előtt ha elnök uram a nervus re- rumot megszűnik többre becsülni a jellemnél s bepe- reli állításaimat, mindenesetre documentálni fogom.

Jakovác, 1882. okt. 9.

Bergl Emil,
az ír. iskola vezetője.

Tekintetes szerkesztő ur!

Nem antisemitikus intentiók, ezek távol maradja- nak tőlem; hanem egy olyan körülmény készlet jelen sorok közzétételére, mit elhallgatni annyit jelentene, mint utat nyitni a legocsmányább bűn terjedésének.

Városunkban — mint e becses lapok hasábjáin már említve volt — pénzintézet alakult, melynek mis- sioja elősegíteni a nép könnyebb boldogulhatását, le- nyomni a garázdalkodó uszorát. Hogy ezen hivatásá- nak várakozásunkon felül megfelel, mutatja virágzó állapota

Persze vannak sokan — különösen az uszorások közül — kik egyletünk áldásos működését görbe szem-

mel nézik; de még se hittük volna, hogy olyan egyén is akadjon, aki 100, 120, 140, 170% mellett meré- selje pénztét gyümölcsötetni.

Ez a jó képű firma Dohány Ignác: a mult héten Mészáros Imre közlakostól 250 frt tőke után 5 napra 5 frt kamatot vett föl.

Határtalan gaszág! Hallatlan merészség! Példát- lan impertinentia!

Ugyancsak ő egy császártöltési embertől 200 frt után egy hétre 10 frt értékű szárt vett el, egy másik- tól 35 frt után két kezes mellett 5 frt kamatot fizet- tetett egy óra.

Hova leszünk, ha zikotmányos országban ily szem- telen uszorás büntetés nélkül garázdalkodhat? Kérem az illetékes hatóságokat: kegyeskednének jelen soraimat becses figyelmükre méltatni.

Jankovác, okt. 14.

Tisztelettel
Tóparti József.

Meghívó.

A zombori városi könyvtáregylet f. évi október hó 22-én d. u. 3 órakor a városháza kis tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. c. tag urak tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A megerősített alapszabályok kihirdetése.
2. A könyvtár rendezésére vonatkozó tervezet be- mutatása.
3. Tisztviselők választása.
4. Netáni indítványok.

Kelt Zomborban 1882. évi október hó 14-én.

Gertinger Adolf,
elnök.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Két teljesen jó karban levő, Köl- ber István által Budapestben készi- tett hintóm egyike, helyszúke miatt olcsón eladó.

Barthal József.

1-1

2474. sz.
tkvi. 1882.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék, mint telekkönyvi ha- tóság részéről közhírré tétetik, hogy id. Keller Ferenc kernyai lakos, mint Kohn Adolf és a kernyai I. taka- rék és segély szövetség engedményesének Quiring József kernyai lakos ellen az 1200 frt és 1150 frt hát- rálékos tőke, úgy az egész 2400 frt és 2300 frt tőke utáni 6% kamat, — 5 frt 65 kr. óvási, 1/3% váltódij, 85 frt 75 kr. megállapított per és végrehajtási, úgy az árverési díjjal együtt árverési kérvényérti, — most meghatározott 40 frt 95 kr. és még felmerülő költ- ség iránti ügyében a kernyai 620. sztkvbeli Quiring József nevében álló A. I. 405. öisz. 1600 frtra becsült ház és beltelekre nézve az árverés elrendeltetvén, ugyan- ezen ingatlan 1882. évi december hó 19-ik napján d. e. 10 órakor e k. telekkönyvi hatóság helyiségében meg- tartandó nyilvános árverésen a kikialtási áron alul is el fog adatni a következő feltételek mellett:

1. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan fenti becsárának 10%-át készpénzben a kiküldött kezébe letenni.

2. Vevő köteles a vételárt két egyenlő részlet- ben, és pedig: az első felét az árverés napjától szá- mitandó két hó alatt, — a második felét ugyanazon naptól számított három hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt az 1881. évi 39425. sz. a a bírói letétek kezelésére nézve kiadott rendeletben meg- határozott módokat mellett, a zombori m. kir. adó, mint bírói letéti pénztárnál fizetni; a bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

3. A tulajdonjog bekeblézése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hiva- talból eszközöltetni. Az átruházási költségek — és az árverési naptól fogva az adó is vevőt terhelik.

4. A vevőnek vételi bizonyítvány az 1881. LX. t. c. intézkedési értelmében csak az esetben fog ki- adatni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt az idézett törv. cikk 187. §-a intézkedésének megfelelő utóajánlat nem tétetik.

5. A mennyiben vevő az árverési feltételek bár- melyikének eleget nem tette, a megvett ingatlan az érdekeltelek bármelyikének kérelmére, az 1881. évi LX. t. c. 185. §-a értelmében vevő veszélyére és költsé- gére, — bánatpénzének elvesztése mellett újabb árve- rés alá bocsátatni fog.

6. Végre a C. I. és 2. sorsz. a. Quiring Mátyás és Krisztina javára bekeblézett haszonélvezeti jog a fennidézett törvény 163. §-a szerint az árverés által nem érintetik.

Zomborban, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságának 1882. évi április hó 27-én tartott üléséből.

Dr. Millássevics, Széchenyi József,
kir. trvszéki jegyző. 3-1 kir. trvszéki elnök.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 4563. számú végzése által Ba- nyai Péter mint Singer M. fiai jogutódja végrehajtató javára Hingl A. Gusztáv ellen 341 frt 34 kr tőke, en- nek 1882. évi június hó 22-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 62 frt 93 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás al- kalmával bíróság lefoglalt és 354 frtra becsült rő- főskereskedői árucikkekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 3822/1882. sz. kiküldést ren- delő végzés folytán a helyszínén, vagyis Feketehegyen a község házában leendő eszközökre 1882-ik évi októ- ber hó 24-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingósá- gok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 106. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el- adatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek sze- rint lesz kifizetendő.

Kelt Kulán, 1882-ik évi október hó 14-én.

Zsámbokréthy Ágoston,
kir. bírósági végrehajtó.

544.
kig. sz.

Mohol község előljáróitól.

Hirdetmény.

Mohol község képviselő testületének f. é. szeptember hó 21-én 170. sz. a. hozott határo- zata folytán eme község előljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy e község tulajdo- nát képező bor- és pálinka a mérési illetőleg pénz- szedhetési jog 2000 frt, sörmérési illetőleg pénz- szedhetési jog 600 frt kikialtási ár mellett 1883-ik évi január hó 1-től ugyanazon év december 31-ig bezárólag, — úgy a községi — 5 vendégzóbat magába foglaló — nagyvendégítő 600 frt kikial- tási ár mellett Mohol község házában f. é. ok- tóber hó 21-én d. e. 9 órakor kezdetét ve- endő nyilvános árverés utján 1883-ik évi január hó 1-től számítandó három egymásutáni évekre bérbeadatnak.

Mely körülmény azon értesítéssel tétetik közhírré, hogy a bérleni szándékozók a kikial- tási áraknak 10%-át tartoznak az árverés meg- kezdése előtt óvadéku letéteményezni, s végre hogy ezen árverésekre vonatkozó feltételek egyéb pontozatai eme község előljáróságánál minden- kor megtekinthetők.

Mohol, 1882. október hó 13-án.

Schwanfeld Antal,
jegyző.

Sztojsits Pera,
bíró.

Nagy választékú raktár fűszeres, norinbergi és rövid-árú-cikkekben.

Ajánlom a megyei gazdasági egyesület tavali kiállításán is kitüntetett

saját gyártmányú

ECETSZESZEMET

a t. gazdasszonyok figyelmébe.

Boltomban mutathatok két éves ugorkát és paprikát, mely ecetem kitünő minőségéről tanuskodik.

Háromszoros ecetszesznek literje 12 kr. Ebből egy liter kétannyi vízzel föleresztve, a legjobb tartós ecetet adja.

Ecetnek literje 5 kr.

ENGEL ADOLF,

kereskedő az „Elefánt” szálló átellenében.

10-9

Nagy választék mindennemű kézi kosarakban, olcsó árak mellett.

Nagy választékú raktár fűszeres, norinbergi és rövid-árú-cikkekben.

1665. szám.
I. 1882.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírt község előjárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Nemes-Militics község tulajdonához tartozó **korcsmáltatási jogok** 1883. évi január hó 1-ső napjától számítandó három egymás után következő évekre **f. é. október hó 22-én d. u. 3 órakor** Nemes Militics község háznál megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fognak adatni.

A bérletre vonatkozó feltételek a jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Kelt Nemes Militicsen, 1882. október 1-én

Kaich József s. k. **Ivánkovich Fülöp** s. k.
jegyző. 3-3 kapitány.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy a zombori határon Bility és Obzir pusztán, közel a nemesmiliticsi vaspálya állomáshoz fekvő 412 kat. hold földet épületekkel, barom, gabona és vetéssel együtt, vagy a nélkül, szabadkézből eladni, vagy több évekre bérbe adni szándékozom.

Zombor, 1882. szept. 26.

Georgijevits János özvegye.

Alulírottak a legjobb hírnévben, és a 40 év óta fenálló néhai

POPITS ISTVÁN

„fűszer- és gyarmatárú-kereskedését” Zomborban

átvettük. Iparkodásunk oda irányul, ezen üzlet nagybecsű hírnevét továbbra is fenntartani, a minek fenállása óta szakadatlanul örvendett, — ennek folytán azon kelles reménnyel kecsegtetjük magunkat, hogy az jövőre nézve is azon bizalomban részesülend, a melyben mai napig általánosan részesült.

Bátorkodunk azért dústartalmú **árú-raktárunkat**, mindennemű **fűszer- és gyarmatárúinkat**, idei töltésű **ásványvizeinket**, bel- és külföldi **borainkat** sat. lehetőleg **olcsó árakon** ajánlani.

Kiváló tisztelettel

HRABOVSKY és SZTRILICH.

10-8

Leszállított tűzifaárak.

A közelgő téli időnyre szükségelt tüzelőanyag jutányos ár mellett beszerezhetése céljából közöljük leszállított árjegyzékünket azon megjegyzéssel, hogy tűzifaak **legjobb minősége** és **tömör rakása** miatt igen ajánlható, továbbá hogy nagyobb megrendeléseknél külön árkedvezményt nyújtani hajlandók vagyunk.

A vaspálya melletti raktárunkban:

4 köbmtr	I. r. tölgy hasábfá	11 frt	— kr.
4	„ „ szil	12	„ —
4	„ „ cser	13	50 „
4	tölgy dorongfa	8	50 „
4	„ szil	9	„ —

Az apatini hid mellett:

4 köbméter	puha hasábfá	7 frt	— kr.
2	„ rövid puhafa	3	„ 75 „

Roheim testvérek.

3-2

Valódi

ORVOSI MALAGA-SECT

A klosterneuburgi csász. kir. borkiséleti állomás vegyelemzése szerint

kitünő jó, valódi malaga, mint kitünő erősítő-szer elerőtlenedett betegek, üdülők, gyermekek stb. számára, a **vérzegénység** és **gyomor-nyergesség** ellen legkifejtőbb hatású. $\frac{1}{2}$ és $\frac{1}{4}$ eredeti palackokban s törvényesen bejegyzett védjegy alatt a

VINADOR SPANYOL BORKERESKEDÉSNEK
BÉCS HAMBURG
fr. 2.50 és fr. 1.30 eredeti árak mellett 6-5

Kapható: Sauerborn Károly gyógyszer-tárában Zomborban.

Szilbás községében 240 frt évi fizetéssel jegyzői gyakorlatok kerestetik. — Kiszolgált avagy tartalékos katonák vagy honvédek előnyben részesülnek.

Zomborban Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

4184. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori magy. kir. Jóságigazgatóságnál **1882-ik évi október hó 30-án délelőtt 10 órakor** a m. kir. jóságigazgatóság iroda helyiségében nyilvános **árlejtés** fog tartatni, a gajdobrai rom. kath. templom és paplak helyreállítása iránt, kikiáltási ár 2598 frt 23 kr.

Miről a vállalkozni kívánók azon kérelemmel értesítettek, hogy magukat 260 forint o. é. bánatpénzzel ellátva a nyilvános versenyen megjelenni, avagy írásbeli zárt ajánlatukat 50 kros o. é. bélyeggel és 260 forint o. é. bánatpénzzel ellátva, továbbá kitéve azt, hogy az árlejtési feltételeket ismerik és azoknak magukat alávetik, az árlejtést megelőző napig a zombori m. k. jóságigazgatóság (Bács-Bodrogh megyében Zomborban) főnökénél, illetőleg az árlejtés megkezdéseig az árlejtő bizottságnál benyújtani sziveskedjenek.

Az árlejtési feltételek a zombori m. kir. Jóságigazgatóság kiadóhivatalában a rendes hivatalos órák alatt naponként betekintheők.

Utó- vagy hiányosan kiállított ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Zomborban, 1882. évi október hó 9-én.

A m. kir. Jóságigazgatóság.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitünő hatásának bizonyult köhögésnél, gége bajoknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.

EDECSEK

(az emésztés elősegítésére).

Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

Csak az a valódi, melynek cím'apja és dugaszolata a mellékelt felirattal meg egyező, azért különös figyelemre méltatandó.

40-32

MATTONI'S
GISSHÜBLER

194. szám.
1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kulai tekintetes kir. járásbírótság 3340. számú végzése által Cservenka-, Ó- és Uj-szivaci takarékpénztár végrehajtató javára Biermann Mihály, Fülöp és Albusz Jakab ellen 500 frt tőke, ennek 1882. év május hó napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 40 frt 70 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1484 frtra becsült szoba butorzat, gazdasági eszközök, buza és zab, gabona neműek, lovak, kocsi, tehének és hidasból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a 3384/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Torzsán alperesnek lakásán leendő eszközölsére 1882. évi október hó 28 ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek beszáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. § ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Kulán, 1882-ik évi október hó 10-én.

Gvosgyák Gábor,
kir. bírósi végrehajtó.

Tűzifa-eladás.

4 köbméter	tölgy hasábfá	11 frt	50 kr.
4	„ cser	13	„ 50 „

Utalványok Gromilovics Károly vendéglősnél vehetők, apatini út, a „Fehér bárány” fogadóban.

A faraktár: „a hét svábhöz” címzett fogadó mellett.

3-1